

GRUPA TORPOL S.A.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2019 ROKU
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**

Poznań, 13 marca 2020 roku

Spis treści

Skonsolidowany Rachunek zysków i strat.....	4
Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów.....	5
Skonsolidowany Bilans	6
Skonsolidowane Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	10
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy	11
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	12
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	13
5. Akcjonariat jednostki dominującej	13
6. Stan posiadania akcji jednostki dominującej przez osoby zarządzające i nadzorujące Jednostkę	14
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	14
7.1. Profesjonalny osąd.....	14
7.2. Niepewność szacunków.....	16
8. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	18
8.1. Oświadczenie o zgodności.....	19
8.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdania finansowego.....	19
9. Nowe standardy rachunkowości	19
10. Zmiana szacunków wyceny kontraktów	20
11. Istotne zasady rachunkowości.....	20
11.1. Zasady konsolidacji	20
11.2. Udział we wspólnym działaniu.....	21
11.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu.....	21
11.4. Przeliczenie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	21
11.5. Rzeczowe aktywa trwałe	22
11.6. Aktywa niematerialne.....	23
11.7. Koszty prac badawczych i rozwojowych.....	23
11.7.1. Wartość firmy.....	24
11.8. Leasing	25
11.8.1. Grupa jako leasingobiorca – polityka rachunkowości od dnia 1 stycznia 2019	25
11.8.2. Grupa jako leasingobiorca – polityka do dnia 31 grudnia 2018	26
11.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	26
11.10. Koszty finansowania zewnętrznego	27
11.11. Aktywa finansowe	27
11.12. Utrata wartości aktywów finansowych.....	29
11.13. Zapasy	30
11.14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	30
11.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	30
11.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	31
11.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	31
11.18. Rezerwy	32
11.19. Odprawy emerytalne.....	32
11.20. Przychody	32
11.20.1. Przychody.....	32

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

11.21. Podatki	37
11.21.1 Podatek bieżący	37
11.21.2 Podatek odroczone	37
11.21.3 Podatek od towarów i usług	38
11.21.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych	38
11.22. Zysk netto na akcję	38
11.23. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	38
11.23.1 Pozostałe	41
12. Segmenty operacyjne	41
12.1. Segmenty operacyjne	42
12.2. Informacje geograficzne	43
13. Przychody i koszty	44
13.1. Przychody z umów z klientami	44
13.1.1 Przychody w podziale na kategorie	44
13.1.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami	45
13.1.3 Zobowiązania do wykonania świadczenia	47
13.2. Pozostałe przychody operacyjne	47
13.3. Pozostałe koszty operacyjne	47
13.4. Przychody finansowe	48
13.4.1 Przychody z tytułu odsetek	48
13.4.2 Inne przychody finansowe	48
13.5. Koszty finansowe	48
13.6. Koszty według rodzajów	49
13.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat	49
13.8. Koszty świadczeń pracowniczych	49
14. Podatek dochodowy	50
14.1. Obciążenie podatkowe	50
14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	50
14.3. Odroczone podatek dochodowy	51
15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	52
16. Rzeczowe aktywa trwałe	53
17. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję	55
18. Aktualizacja wartości niefinansowych aktywów trwałych	55
19. Prawo do użytkowania. Leasing	56
19.1. Grupa jako leasingobiorca (okres od 1 stycznia 2019 roku – po wdrożeniu MSSF 16)	56
19.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego (okres do 31 grudnia 2018 roku – przed wdrożeniem MSSF 16)	57
19.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego (okres do 31 grudnia 2018 roku – przed wdrożeniem MSSF 16)	58
20. Aktywa niematerialne	59
21. Wartość firmy	61
22. Udział we wspólnych ustaleniach umownych	62
22.1. Wspólne działanie – NLF Torpol Astaldi Spółka cywilna	62
22.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	62
22.3. Wspólne działanie – kontrakty realizowane w konsorcjach	63
23. Rozliczenia międzyokresowe w aktywach	63
24. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	63
25. Świadczenia pracownicze	64
26. Zapasy	64
27. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	65

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	67
29. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	68
30. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe.....	69
30.1. Kapitał podstawowy	69
30.1.1 Wartość nominalna udziałów/akcji	69
30.1.2 Akcjonariusze o znaczącym udziale	69
30.2. Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe	70
30.3. Dywidendy wypłacone. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	70
31. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki otrzymane	71
32. Rezerwy	74
32.1. Zmiany stanu rezerw	74
32.2. Inne rezerwy	74
33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	75
33.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania	75
33.2. Rozliczenia międzyokresowe w pasywach.....	76
34. Zobowiązania warunkowe	77
34.1. Sprawy sądowe	78
34.2. Rozliczenia podatkowe.....	80
35. Informacje o podmiotach powiązanych	80
35.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	81
35.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu.....	81
35.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Grupy	81
35.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy	81
36. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej.....	81
37. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	82
37.1. Ryzyko stopy procentowej	82
37.2. Ryzyko walutowe	83
37.3. Ryzyko kredytowe.....	84
37.4. Ryzyko koncentracji.....	85
37.5. Ryzyko związane z płynnością.....	85
38. Instrumenty finansowe.....	86
38.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	86
38.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	87
39. Zarządzanie kapitałem	89
40. Struktura zatrudnienia.....	89
41. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	90
Załącznik 1. Działalność zaniechana	91

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

		<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
	<i>Nota</i>		
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży usług	13.1	1 602 904	1 523 356
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów		1 516	2 301
Przychody ze sprzedaży		1 604 420	1 525 657
Koszt własny sprzedaży	13.6	1 529 044	1 442 547
Zysk/Strata brutto ze sprzedaży		75 376	83 110
Koszty sprzedaży	13.6	2 606	1 298
Koszty ogólnego zarządu	13.6	30 229	30 353
Zysk/Strata ze sprzedaży		42 541	51 459
Pozostałe przychody operacyjne	13.2	1 614	1 369
Pozostałe koszty operacyjne	13.3	1 260	1 160
Zysk /Strata z działalności operacyjnej		42 895	51 668
Przychody z tytułu odsetek	13.4.1	404	806
Inne przychody finansowe	13.4.2	638	262
Koszty finansowe	13.5	7 039	3 882
Udział w zysku wspólnego przedsięwzięcia		-101	-438
Zysk /Strata brutto		36 797	48 416
Podatek dochodowy	14.1	7 208	8 970
Zysk/Strata netto z działalności kontynuowanej za okres		29 589	39 446
Działalność zaniechana			
Zysk /Strata za rok obrotowy z działalności zaniechanej netto	zał. 1	-443	-20 289
Zysk/Strata netto za rok obrotowy		29 146	19 157
Przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		29 124	19 153
Udziałom niekontrolującym		22	4
Zysk/Strata na jedną akcję (w złotych):			
- średnioważona liczba wyemitowanych akcji zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję w tysiącach sztuk		22 970	22 970
-podstawowy i rozwodniony z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej		1,27	0,83

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2019	Rok zakończony 31 grudnia 2018
Zysk/Strata netto za okres		29 146	19 157
Inne całkowite dochody			
Składniki, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		-457	-53
Zyski/Straty aktuarialne		-564	-64
Podatek dochodowy dotyczący składników, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach	14.1	107	11
Pozostałe			-7
Składniki, które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		-919	253
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-913	178
Wycena – rachunkowość zabezpieczeń		-7	93
Podatek dochodowy dotyczący składników które mogą być przeniesione w okresach późniejszych na wynik finansowy		1	-18
Inne całkowite dochody netto		-1 376	200
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		27 770	19 357
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		27 748	19 353
Udziały niekontrolujące		22	4

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANY BILANS

na dzień 31 grudnia 2019 roku

	Nota	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
AKTYWA			
Aktywa trwałe		206 969	142 858
Rzeczowe aktywa trwałe	16	89 303	117 932
Prawo do użytkowania	19	52 513	0
Wartość firmy	21	9 008	9 008
Aktywa niematerialne	20	3 059	471
Udziały we wspólnych przedsięwzięciach	22	777	878
Udzielone pożyczki		0	4
Należności długoterminowe	27	12 398	9 810
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	14.3	30 324	2 310
Rozliczenia międzyokresowe	23.1	9 587	2 445
Aktywa obrotowe		1 076 729	700 485
Zapasy	26	44 759	58 459
Należności z tytułu dostaw i usług	27	621 649	299 912
Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody	27	188 151	289 680
Pozostałe należności finansowe	27	5 191	2 610
Pozostałe należności niefinansowe	27	3 637	9 250
Rozliczenia międzyokresowe	23.1	12 410	6 568
Udzielone pożyczki		72	56
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	28	200 855	33 942
Pozostałe aktywa finansowe		5	8
SUMA AKTYWÓW		1 283 698	843 343
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA			
Kapitał własny ogółem		222 859	200 832
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		223 815	201 810
Kapitał podstawowy	30.1	4 594	4 594
Pozostałe kapitały rezerwowe	30.2	141 135	138 711
Kapitały zapasowe	30.2	58 149	58 149
Zyski zatrzymane		21 379	422
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-1 091	-178
Kapitał z aktualizacji wyceny (zyski/straty aktuarialne)		-351	112
Udziały niekontrolujące		-956	-978
Zobowiązania długoterminowe		117 059	68 352
Oprocentowane kredyty i pożyczki	31,33.1	63 979	4 000
Rezerwy	32,33.1	1 580	935
Pozostałe zobowiązania finansowe	33.1	51 500	63 417
Zobowiązania krótkoterminowe		943 780	574 159
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	33.1	340 789	274 596
Kredyty i pożyczki	31,33.1	58 896	55 993
Pozostałe zobowiązania finansowe	33.1	23 571	17 754
Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów	13.1.2,33.1	172 919	5 307
Zaliczki otrzymane na kontrakty	13.1.2	243 932	133 825
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	33.1	35 997	55 328
Zobowiązania podatkowe z tytułu CIT	33.1	28 381	0
Rozliczenia międzyokresowe	33.2	31 824	27 211
Rezerwy	32,33.1	7 471	4 145
Zobowiązania razem		1 060 839	642 511
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		1 283 698	843 343

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk /Strata brutto z działalności kontynuowanej		36 797	48 416
Zysk /Strata brutto z działalności zaniechanej		-443	-20 289
Zysk/Strata brutto razem		36 354	28 127
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	13.7	22 291	17 412
Zysk na działalności inwestycyjnej		323	1 002
Zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami	29	-220 327	-224 052
Zmiana stanu zapasów		13 700	3 163
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	29	333 517	-11 943
Przychody z tytułu odsetek		126	-1 328
Koszty z tytułu odsetek		5 174	3 677
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	29	-8 481	16 457
Zmiana stanu rezerw		3 971	788
Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony		-6 733	0
Pozostałe	29	-1 140	200
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		178 775	-166 497
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		371	106
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	29	-18 735	-8 828
Udzielone pożyczki jednostkom powiązanym		0	-73
Odsetki otrzymane		531	1 119
Pozostałe	29	-2 073	-1 317
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-19 906	-8 993
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		-18 518	-12 537
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		161 464	71 430
Splata pożyczek/kredytów		-143 348	-35 662
Odsetki zapłacone		-5 606	-2 848
Pozostałe	29	19 795	2 673
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-5 743	0
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		8 044	23 056
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		166 913	-152 434
Środki pieniężne na początek okresu		33 942	186 376
Środki pieniężne na koniec okresu		200 855	33 942

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku

	<i>Nota</i>	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe*</i>	<i>Kapitał zapasowy - Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy - pozostały</i>	<i>Zyski zatrzymane / niepokryte straty</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Kapitał z aktualizacji wyceny (zyski/ straty aktuarialne)</i>	<i>Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	<i>Udziały niekontrolujące</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2019	30.1, 30.2	4 594	138 711	54 617	3 532	422	-178	112	201 810	-978	200 832
- Zysk roku		0	0	0	0	29 124	0	0	29 124	22	29 146
- Inne całkowite dochody netto		0	0	0	0	0	-913	-463	-1 376	0	-1 376
Całkowity dochód za okres		0	0	0	0	29 124	-913	-463	27 748	22	27 770
Przeznaczenie wyniku na kapitał rezerwowy		0	2 424	0	0	- 2 424	0	0	0	0	0
Dywidenda		0	0	0	0	-5 743	0	0	-5 743	0	-5 743
Na dzień 31 grudnia 2019	30.1, 30.2	4 594	141 135	54 617	3 532	21 379	-1 091	-351	223 815	-956	222 859

*Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz niepodlegającego podziałowi kapitału z połączenia.

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Nota	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały rezerwowe*	Kapitał zapasowy - Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy - pozostały	Zyski zatrzymane / niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2018	30.1,30.2	4 594	138 711	54 617	4 301	-19 500	-356	90	182 457	-982	181 475
- Zysk roku		0	0	0	0	19 153	0	0	19 153	4	19 157
- Inne całkowite dochody netto		0	0	0	0	0	178	22	200	0	200
Całkowity dochód za okres		0	0	0	0	19 153	178	22	19 353	4	19 357
Przeznaczenie wyniku na kapitał rezerwowy		0	0	0	-769	769	0	0	0	0	0
Dywidenda		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Na dzień 31 grudnia 2018	30.1,30.2	4 594	138 711	54 617	3 532	422	-178	112	201 810	-978	200 832

*Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz kapitału niepodlegającego podziałowi.

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa kapitałowa Torpol składa się z Torpol S.A. („jednostka dominująca”, „spółka”, „Torpol”) i jej spółek zależnych. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku.

Torpol Spółka z o.o. została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 30 listopada 1999 roku. Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000156087. Spółce nadano numer statystyczny REGON 639691564.

Dnia 2 stycznia 2012 roku Torpol Spółka z o.o. została przekształcona w spółkę akcyjną pod firmą Torpol Spółka Akcyjna i zarejestrowana pod numerem KRS 0000407013.

1 lipca 2014 roku nastąpił przydział akcji Torpol S.A. w ramach pierwszej oferty publicznej. Cena nominalna oferowanych akcji i praw do akcji wynosiła 8 złotych. Pierwsze notowanie akcji i praw do akcji Torpol S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. odbyło się 8 lipca 2014 roku.

Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 4 594 tysięcy złotych i dzieli się na 15 570 000 akcji serii A oraz 7 400 000 akcji serii B (łącznie 22 970 000 akcji) o wartości nominalnej 0,20 zł każda.

Siedziba Spółki mieści się w Poznaniu (61-052), ul. Mogileńska 10G. Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest realizacja projektów generalnego wykonawstwa w zakresie budowy dróg szynowych i kołowych. Grupa wykonuje również roboty ogólnobudowlane w zakresie rozdzielczych obiektów liniowych – linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych, realizuje usługi projektowe.

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Torpol S.A. wraz z zarejestrowanym w grudniu 2010 roku oddziałem w Norwegii Torpol Norge NUF oraz następujące spółki zależne:

Lp.	Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	% udział Grupy w kapitale		Cena nabycia w tysiącach złotych
				31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	
1	Afta Sp. z o.o.*	Ul. Sarmacka 7, Poznań	unieszkodliwianie odpadów	100,00%	100,00%	61
2	Torpol Norge A.S.**	Brobekkveien 80a, Oslo	rozwój kolei, zarówno nad i pod ziemią	100,00%	100,00%	4 738
3	Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.*** wcześniej Dimark Oil&Gas Sp. z o.o.	Ul. Długa 5, Wysogotowo	działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	97,78%	90,93%	2 004
4	Torpol d.o.o. za usluge**	Medimurska 21, 10000 Zagreb	wykonywanie usług kolejowych	100,00%	100,00%	12
*	Jednostka konsolidowana metodą pełną do 30 września 2018 roku. Z dniem 01 października Spółka została postawiona w stan likwidacji					
**	Jednostka konsolidowana metodą pełną do 15 listopada 2019 roku. Z dniem 15 listopada 2019 roku Spółka została zlikwidowana.					
***	Jednostka konsolidowana metodą pełną					

Spółka Torpol Norge AS została utworzona w 2015 roku. Kapitał zakładowy Torpol Norge AS wynosił 2 000 000 NOK i dzielił się na 2 000 000 udziałów o wartości nominalnej 1 NOK każdy. Torpol S.A. objął udziały za kwotę 10 000 000 NOK. W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Torpol Norge podjęło uchwałę w przedmiocie otwarcia procesu likwidacji Spółki. Proces likwidacji obejmował zakończenie bieżącej działalności Spółki poprzez wypełnienie wszystkich zobowiązań przy równoległym uzyskaniu środków finansowych poprzez ściąganie wszystkich należności i upłynnienie majątku Spółki w drodze sprzedaży. Z dniem 15 listopada 2019 roku Spółka została zlikwidowana.

W listopadzie 2015 roku Torpol S.A. nabyła 1 002 udziały w Spółce Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. (wcześniej Dimark Oil&Gas Sp. z o.o.) za kwotę 204 tysiące złotych. W grudniu 2015 roku Torpol S.A. objęła 9 000 nowoutworzonych udziałów w Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. za kwotę 1 800 tysięcy złotych. Płatności warunkowe nie występują. W wyniku transakcji powstała wartość firmy w wysokości 874 tysiące złotych jako różnica pomiędzy ceną nabycia a udziałem Grupy w aktywach netto Spółki (nota 22). Z dniem 30 stycznia 2019 roku dokonana została konwersja zadłużenia (wynikającego z tytułu udzielonej pożyczki) na kapitał w wysokości 3 400 tysięcy PLN. 34 000 udziałów objął Torpol S.A. Na dzień bilansowy udziały niekontrolujące wynoszą 998 udziałów.

W dniu 18 lutego 2016 roku w Chorwacji została zarejestrowana Spółka Torpol d.o.o. za usluge, w której Grupa posiada 100% udział w kapitale. Aktualnie Spółka jest w trakcie likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Grupa posiada udział we wspólnych przedsięwzięciach (1) i wspólnych działaniach (2):

Lp.	Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	% udział Spółki w kapitale		Cena nabycia w tysiącach złotych
				31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	
<i>Wspólne przedsięwzięcie</i>						
1	Lineal Sp. z o.o.	ul. Sarmacka 7, Poznań	usługi specjalistycznego projektowania	50,00%	50,00%	506
<i>Wspólne działanie</i>						
2	NLF Torpol Astaldi spółka cywilna	Pl. B. Sałacińskiego 1, Łódź	projekt Nowa Łódź Fabryczna	50,00%*	50,00%*	5

*Szczegóły w nocie 22.1

Podstawowe dane ekonomiczno-finansowe, charakteryzujące działalność jednostek zależnych i współzależnych w obecnym i ubiegłym roku obrotowym, przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2019	Suma bilansowa	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Aktywa trwałe	Aktywa obrotowe	Kapitał własny	Zobowiązania	Przychody ze sprzedaży	Wynik finansowy netto
Afta Sp. z o.o. w likwidacji*	-	-	-	-	-	-	-	-
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	33 027	18 784	3 191	33 024	1 164	31 863	38 192	1 000
Torpol d.o.o. za uslugę*	-	-	-	-	-	-	-	-
Lineal Sp. z o.o. *	729	120	25	704	564	165	1 030	-202
NLF Torpol Astaldi sc*	13 386	132	37	13 349	10	13 003	2 246	0
<i>31 grudnia 2018</i>								
Afta Sp. z o.o. *	2	2	0	2	-120	122	0	-31
Torpol Norge AS	2 688	344	2 016	672	-35 155	37 843	2 857	-17 397**
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	12 412	251	929	11 483	-3 231	15 643	26 761	40
Torpol d.o.o. za uslugę*	9	8	0	9	-69	78	0	-30
Lineal Sp. z o.o. *	1 172	325	29	1 143	766	406	1 227	-875
NLF Torpol Astaldi sc	13 013	270	146	12 867	10	13 003	3 472	0

* Spółka nie podlegająca badaniu.

** Różnica do Załącznika nr 1 wynika z korekt konsolidacyjnych

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodził:

- Pan Grzegorz Grabowski - Prezes Zarządu
- Pan Krzysztof Miler - Wiceprezes Zarządu
- Pan Marcin Zachariasz - Wiceprezes Zarządu
- Pan Tomasz Krupiński - Wiceprezes Zarządu

W okresie 12 miesięcy 2019 roku nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu.

Pomiędzy datą bilansową 31 grudnia 2019 a datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego zmiany w składzie Zarządu nie wystąpiły.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

W skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2019 roku wchodził:

- Pani Jadwiga Dyktus	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Pani Monika Domańska	- Sekretarz Rady Nadzorczej
- Pan Tadeusz Kozaczyński	- Członek Rady Nadzorczej
- Pan Adam Pawlik	- Członek Rady Nadzorczej
- Pan Tomasz Hapunowicz	- Członek Rady Nadzorczej
- Pan Konrad Orzełowski	- Członek Rady Nadzorczej
- Pan Szymon Adamczyk	- Członek Rady Nadzorczej

W okresie 12 miesięcy 2019 roku w składzie Rady Nadzorczej wystąpiły następujące zmiany:

- Pan Jerzy Suchnicki	- odwołanie z funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki w dniu 9 lipca 2019 roku
- Pan Szymon Adamczyk	- powołanie w dniu 9 lipca 2019 roku na funkcję członka Rady Nadzorczej Spółki
- Pan Adam Pawlik	- powołanie w dniu 9 lipca 2019 roku na funkcję członka Rady Nadzorczej Spółki

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 13 marca 2020 roku.

5. Akcjonariat jednostki dominującej

Według posiadanych przez Torpol S.A. informacji, struktura akcjonariatu Torpol S.A. na dzień 31 grudnia 2019 oraz 31 grudnia 2018 roku przedstawia się w następujący sposób:

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Liczba akcji</i>	<i>Liczba głosów</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>
TF Silesia Sp. z o.o.	8 728 600	8 728 600	38,00%
Nationale-Nederlanden OFE	2 038 000	2 038 000	8,87%
PKO TFI*	2 019 209	2 019 209	8,79%
NN Investment Partners TFI S.A.*	1 886 071	1 886 071	8,21%
Pozostali	8 298 120	8 298 120	36,13%
RAZEM 31 grudnia 2019	22 970 000	22 970 000	100,00%
TF Silesia Sp. z o.o.	8 728 600	8 728 600	38,00%
Nationale-Nederlanden OFE	2 000 000	2 000 000	8,71%
PKO TFI*	2 019 209	2 019 209	8,79%
NN Investment Partners TFI S.A.*	1 886 071	1 886 071	8,21%
Pozostali	8 336 120	8 336 120	36,29%
RAZEM 31 grudnia 2018	22 970 000	22 970 000	100,00%

* dotyczy akcji będących w posiadaniu zarządzanych przez podmiot funduszy

6. Stan posiadania akcji jednostki dominującej przez osoby zarządzające i nadzorujące Jednostkę

Akcje Torpol S.A. nabyte w ramach publicznej oferty będące w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania prezentuje poniższa tabela:

<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Stanowisko</i>	<i>Liczba akcji 31 grudnia 2019</i>	<i>Liczba akcji 31 grudnia 2018</i>
Grzegorz Grabowski	Prezes Zarządu	0	0
Krzysztof Miler	Wiceprezes Zarządu	7 523	7 523
Marcin Zachariasz	Wiceprezes Zarządu	0	0
Tomasz Krupiński	Wiceprezes Zarządu	0	0

Członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej jednostki dominującej nie posiadają udziałów i akcji w jednostkach zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

7.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa. W szczególności profesjonalny osąd dotyczył poniższych obszarów:

Ujmowanie przychodów

Zastosowanie MSSF 15 wymaga od Zarządu Spółek z Grupy dokonywania osądów na każdym z pięciu kroków ustanowionego modelu, w szczególności w zakresie określenia terminu spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia oraz pomiaru stopnia całkowitego spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia.

W ramach realizowanych umów Grupa nie zidentyfikowała różnych obowiązków do wykonania świadczenia poza głównym zobowiązaniem dotyczącym realizacji określonych robót budowlanych. Realizowane umowy z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych co do zasady określają ryczałtową cenę transakcyjną.

Grupa przeprowadza analizy umów z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych i uważa, że w ramach tych umów tworzy aktywo nieposiadające alternatywnego zastosowania i ma prawo do otrzymania zapłaty za świadczenia wykonane do danego dnia. W konsekwencji Grupa przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Grupa stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia). Podstawą przyjęcia metody opartej na ponoszonych nakładach jest przeświadczenie Grupy, że ta metoda najlepiej obrazuje przekazanie odbiorcom dóbr i usług z uwagi, iż prawo do dochodzenia wynagrodzenia za świadczone zobowiązanie i jego wysokości jest nierozzerwalnie związana z udokumentowanymi nakładami.

Klasyfikacja segmentów operacyjnych

Grupa klasyfikuje segmenty operacyjne w oparciu o cechy gospodarcze oraz następujące aspekty: rodzaj produktów i usług, rodzaj procesów produkcyjnych, rodzaj lub grupa klientów na produkty i usługi, metody stosowane przy dystrybucji produktów lub świadczeniu usług oraz jeśli ma to zastosowanie, rodzaj środowiska regulacyjnego, na przykład obszar bankowości, ubezpieczeń lub użyteczności publicznej. Biorąc powyższe pod uwagę świadczone usługi i sprzedawane produkty zostały podzielone dla celów zarządczych na segmenty operacyjne odpowiadające segmentom sprawozdawczym: drogi kolejowe, pozostałe (nota 12).

Identyfikacja ośrodka wypracowującego środki pieniężne przy teście na utratę wartości firmy i aktywów trwałych

Grupa dokonała identyfikacji ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jaki stanowi segment kolejowy, przy teście na utratę wartości firmy i aktywów trwałych kierując się podobieństwem cech gospodarczych, w tym m.in. podobieństwem procesów produkcyjnych oraz tę samą grupą odbiorców świadczonych usług pomiędzy połączonymi segmentami: drogi kolejowe i infrastruktura elektroenergetyczna (segment, który pierwotnie był przypisany do wartości firmy powstałej na zakupie spółki Elmont).

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji umów najmu w obszarach takich jak stwierdzenie czy umowa zawiera leasing każdorazowo weryfikując umowę pod kątem: przedmiotu umowy, określenia możliwości identyfikacji przedmiotu umowy, daty obowiązywania umowy w tym ilość miesięcy, okresu wypowiedzenia, wskazanie czy możliwe jest wypowiedzenie bez zgody drugiej strony umowy, czy istnieją kary za wcześniejsze wypowiedzenie umowy, wartość opłat z tytułu umowy w latach obowiązywania.

Dodatkowo, umowy sprzedaży i leasingu zwrotnego poddawane są osądowi pod kątem tego, czy przeniesienie przez Grupę składnika aktywów stanowi sprzedaż w rozumieniu MSSF 15. Oceniając, czy miało miejsce przeniesienie kontroli, Grupa bierze pod uwagę między innymi, czy fizycznie przekazała składnik aktywów, czy klient-leasingodawca ponosi istotne ryzyko i uzyskuje istotne korzyści wynikające z własności składnika aktywów, czy umowa zawiera opcję kupna na zakończenie okresu leasingu. Jeśli w ocenie Grupy nie doszło do sprzedaży, Grupa w dalszym ciągu ujmuje przeniesiony składnik aktywów, a także ujmuje zobowiązanie finansowe odpowiadające wpływom z przeniesienia. Transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego zawarte w 2019 roku, zgodnie z oceną Grupy nie stanowią sprzedaży w rozumieniu MSSF 15. Nabyte w leasingu środki trwałe oraz zobowiązania z tytułu umów leasingu zwrotnego zostały zawarte odpowiednio w nocie 16 i 31.

Okres leasingu dla umów z opcjami przedłużenia

Grupa ustala okres leasingu jako nieodwołalny okres leasingu, łącznie z okresami objętymi opcją przedłużenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że opcja zostanie zrealizowana, oraz okresami objętymi opcją wypowiedzenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że opcja nie zostanie wykonana. Grupa ma możliwość, w ramach niektórych umów leasingu, wydłużyć okres trwania leasingu aktywów. Grupa stosuje osąd przy ocenie, czy istnieje wystarczająca pewność skorzystania z opcji przedłużenia. Oznacza to, że uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które stanowią zachętę ekonomiczną do jej przedłużenia lub karę ekonomiczną za jej nieprzedłużenie. Po dacie rozpoczęcia Grupa ponownie ocenia okres leasingu, jeśli wystąpi znaczące zdarzenie lub zmiana okoliczności pozostających pod jej kontrolą i wpływa na jej zdolność do wykonywania (lub niewykonywania) opcji przedłużenia (np. zmiana strategii biznesowej).

Okres leasingu dla umów na czas nieokreślony

Grupa posiada umowy leasingu zawarte na czas nieokreślony, w których obie strony dysponują opcją wypowiedzenia. Ustalając okres leasingu, Spółka określa okres egzekwowalności umowy. Leasing przestaje być egzekwowalny, gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca mają prawo wypowiedzenia umowy bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony bez ponoszenia kar większych niż nieznaczące. Grupa ocenia istotność szeroko rozumianych kar, tzn. poza kwestiami stricte umownymi bądź finansowymi, uwzględnia wszelkie inne istotne czynniki ekonomiczne zniechęcające do wypowiedzenia umowy (np. istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, dostępność rozwiązań alternatywnych, koszty relokacji). Jeśli ani Grupa jako leasingobiorca, ani leasingodawca nie poniesie istotnej kary za wypowiedzenie (rozumianej szeroko), leasing przestaje być egzekwowalny i jego okres stanowi okres wypowiedzenia. Natomiast w sytuacji, gdy którakolwiek ze stron – zgodnie z profesjonalnym osądem – poniesie istotną karę za wypowiedzenie (rozumianą szeroko), Grupa określa

okres leasingu jako wystarczająco pewny (czyli okres, co do którego można z wystarczającą pewnością założyć, że umowa będzie trwać).

Rozpoznanie i utrata kontroli nad jednostkami

Grupa kieruje się profesjonalnym osądem przy ocenie momentu rozpoczęcia i zakończenia sprawowania kontroli nad jednostkami powiązanymi uwzględniając wszystkie okoliczności mające wpływ na sprawowanie kontroli. Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, wówczas gdy jest narażona, lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Przy ocenie zakończenia kontroli Grupa bierze pod uwagę przede wszystkim przesłanki prawne, tj. wynikające z mocy prawa (np. Kodeksu Spółek Handlowych, postanowień sądu) oraz przesłanki ekonomiczne dotyczące każdej spółki oddzielnie, poprzez monitorowanie jej sytuacji gospodarczej i finansowej na dzień bilansowy.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Grupa określa czy sprawuje współkontrolę oraz ustala rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w które jest zaangażowana, oceniając swoje prawa i obowiązki wynikające z ustalenia oraz uwzględniając strukturę i formę prawną ustalenia oraz uzgodnione przez strony warunki umowy.

Zgodnie z MSSF nr 11 Grupa zaklasyfikowała udział w spółce Lineal Sp. z o.o. jako wspólne przedsięwzięcie. Dodatkowe informacje przedstawione zostały w nocie nr 22.2.

Zgodnie z MSSF nr 11 Grupa zaklasyfikowała udział w spółce NLF Torpol Astaldi Spółka cywilna jako wspólne działanie. Dodatkowe informacje przedstawione zostały w nocie nr 22.1.

W przypadku gdy Grupa jest liderem konsorcjum, w którym nie można wykazać, że Grupa ma decydujący wpływ na decyzje podejmowane przez konsorcjantów, Grupa rozpoznaje w rachunku zysków i strat przychody i koszty związane z realizacją kontraktów budowlanych jedynie w zakresie wynikającym z udziału Grupy w konsorcjum. Grupa rozpoznaje w bilansie tą część aktywów i zobowiązań, która przypada udziałowi Grupy we wspólnie kontrolowanej działalności. Zgodnie z MSSF nr 11 Grupa klasyfikuje konsorcja jako wspólne działanie w przypadku gdy występuje współkontrola. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w nocie nr 22.3.

7.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych

Grupa wycenia długoterminowe kontrakty budowlane stosując metodę opartą na nakładach, zgodnie z którą ujmuje przychody w oparciu o poniesione koszty w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów koniecznych do wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia. Budżety poszczególnych kontraktów podlegają formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje. Zmiany szacunków wynikające z aktualizacji budżetów zostały opisane w nocie 10.

Jeśli poniesiony koszt nie jest proporcjonalny do stopnia spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, aby lepiej odzwierciedlić stopień spełnienia zobowiązania, Grupa dostosowuje metodę opartą na nakładach w taki sposób, aby ująć wyłącznie te przychody, które odpowiadają poniesionym kosztom.

Jeżeli Grupa nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywa trwałego, które wymaga corocznego testowania: wartości firmy, która została rozpoznana na skutek nabycia przez Grupę spółki Elmont - Kostrzyn Wlkp. Sp. z o.o. w 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku wartość firmy wyniosła 9 008 tysięcy złotych. W wyniku przeprowadzonego testu Zarząd nie stwierdził utraty wartości tego aktywa. Zarząd nie zidentyfikował też żadnych przesłanek do utraty wartości w przypadku innych aktywów trwałych. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w nocie nr 21.

Utrata wartości należności handlowych

Grupa wykorzystuje macierze rezerw do wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe w odniesieniu do należności handlowych. W celu ustalenia oczekiwanych strat kredytowych, należności handlowe zostały pogrupowane na podstawie podobieństwa charakterystyki ryzyka kredytowego. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 25.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na szacunku, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Grupa dokładnie ocenia charakter i zakres dowodów uzasadniających wnioski, iż jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty przyszły dochód do opodatkowania wystarczający do odliczenia od niego nierozliczonych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub innych ujemnych różnic przejściowych. Przy ocenie, czy osiągnięcie przyszłych dochodów do opodatkowania jest prawdopodobne (prawdopodobieństwo powyżej 50%), Grupa uwzględnia wszystkie dostępne dowody, zarówno te potwierdzające istnienie prawdopodobieństwa, jak i te świadczące o jego braku.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego, aktywów niematerialnych oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użytkowania na podstawie bieżących szacunków.

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych uwzględnia się następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia wykorzystania składnika aktywów,
- 4) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych jeżeli nie jest wystarczająco pewne że nastąpi przeniesienie własności po zakończeniu umowy. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest dłuższy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Dodatkowe informacje zostały przedstawione w nocie nr 11.5 oraz 11.7.

Rezerwa na straty

W przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata dotycząca całego kontraktu jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona w pozycji rezerw w pasywach. W ramach ustalania, czy na danym kontrakcie wystąpi strata, jako nieuniknione koszty wypełnienia zobowiązania z tytułu umowy Grupa traktuje te koszty, których nie może uniknąć ze względu na zawartą umowę (w szczególności ponoszone koszty pośrednie związane z czynnościami niezbędnymi do wykonania umowy).

Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy

Szacunki dokonane przy ustalaniu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy zostały przedstawione w nocie 11.23 „Zmiany stosowanych zasad rachunkowości”

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

8. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych („zł”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

W związku z zaokrągleniem danych do tysięcy w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę.

8.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane i opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Przedstawione poniżej zasady rachunkowości stosowane były w sposób spójny we wszystkich prezentowanych okresach, chyba że wskazano inaczej.

8.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z wyłączeniem jednostek wskazanych w zdaniu poniżej jest złoty polski.

Walutą funkcjonalną przedstawicielstwa w Norwegii oraz Spółki w Norwegii jest korona norweska natomiast walutą funkcjonalną Spółki w Chorwacji jest kuna.

Walutą prezentacji niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

9. Nowe standardy rachunkowości

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy investorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później;
- *Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej* (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 3 *Połączenia jednostek* (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

- Zmiany do MSR 1 i MSR 8: *Definicja istotności* (opublikowano dnia 31 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7: *Reforma wskaźników referencyjnych stóp procentowych* (opublikowano dnia 26 września 2019 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

10. Zmiana szacunków wyceny kontraktów

Zarząd jednostki dominującej, w oparciu o swą najlepszą wiedzę na moment sporządzenia sprawozdań finansowych dokonuje szeregu szacunków. Szacunki te obarczone są niepewnością i podlegają rewizji w kolejnym roku obrotowym. Skutek zmiany szacunku odnoszony jest prospektywnie w wynik kolejnego roku obrotowego. Rewizje budżetów spowodowane były m.in.: wydłużeniem realizacji kontraktów, wzrostem zakresu robót, wzrostem prognozowanych kosztów realizacji kontraktów. W skutek tych zmian nastąpiło zwiększenie przychodów budżetowanych o 298 867 tysięcy złotych oraz zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 53 168 tysięcy złotych.

11. Istotne zasady rachunkowości

11.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe spółki Torpol S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad jednostką, wówczas gdy jest narażona, lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

11.2. Udział we wspólnym działaniu

Wspólne działanie to wspólne porozumienie umowne, w ramach którego strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań wspólnego porozumienia umownego. Współkontrola to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który występuje tylko wówczas, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne dotyczące danej działalności wymagają jednomyślnej zgody wspólników. Udział Grupy we wspólnych działaniach jest prezentowany poprzez ujęcie aktywów, które kontroluje, kosztów i zobowiązań, które ponosi oraz udziału w uzyskanych przychodach – zarówno w jednostkowym jak i skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Przed włączeniem danych finansowych wspólnego działania do sprawozdania finansowego dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia tych danych do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę (nota 22.1).

11.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Wspólne przedsięwzięcie to wspólne porozumienie umowne dająca stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto. Współkontrola to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który występuje tylko wówczas, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne dotyczące danej działalności wymagają jednomyślnej zgody wspólników. Udział Grupy we wspólnych przedsięwzięciach jest ujmowany metodą praw własności. Udział we wspólnym przedsięwzięciu jest wykazywany w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto wspólnego przedsięwzięcia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Udział w zyskach lub stratach wspólnego przedsięwzięcia odzwierciedlany jest w skonsolidowanym zysku lub stracie. Przed włączeniem danych finansowych wspólnego przedsięwzięcia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia tych danych do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę (nota 22.2).

11.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż waluta funkcjonalna są przeliczane na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż waluta funkcjonalna są przeliczane na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy wymiany PLN zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
EUR	4,2585	4,3000
HRK	0,5722	0,5799
NOK	0,4320	0,4325

Walutą funkcjonalną zagranicznego przedstawicielstwa w Norwegii oraz spółki Torpol Norge A.S. jest korona norweska. Walutą funkcjonalną spółki w Chorwacji jest kuna. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania przedstawicielstwa i oddziału są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, odroczone różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

11.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów, o ile spełniają one warunki określone w MSR 16.

Amortyzacja środków trwałych (lub ich komponentów) rozpoczyna się gdy środek trwały jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>
Budynki i budowle	40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	od 5 do 40 lat
Urządzenia biurowe	do 5 lat
Środki transportu	od 5 do 15 lat
Komputery	3 lata
Inwestycje w obcych środkach trwałych	2,5-40 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności odpowiednio koryguje.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Środki trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Wpłacone przedpłaty na środki trwałe ujmuje się w pozycji zaliczki na środki trwałe, prezentowane w ramach rzeczowych aktywów trwałych.

11.6. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego.

Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane.

11.7. Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli zostaną spełnione wszystkie wymienione kwestie:

- a) możliwość z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika aktywów niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- b) zamiar ukończenia składnika aktywów niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- c) zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika aktywów niematerialnych,
- d) sposób, w jaki składnik aktywów niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi Grupa może udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi aktywów niematerialnych lub na sam składnik lub – jeśli składnik ma być użytkowany przez jednostkę – użyteczność składnika aktywów niematerialnych,
- e) dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika aktywów niematerialnych,
- f) możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi aktywów niematerialnych.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Znak towarowy</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne (prawa autorskie)</i>
Okresy użytkowania	8 lat	5 lat	2 - 5 lat	2 - 8 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metodą liniową	Metodą liniową	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

11.7.1 Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana w kwocie stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty,
 - kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
 - wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami,
- nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według wartości początkowej pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne, chyba że wartość firmy dotyczy kilku segmentów operacyjnych.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy została alokowana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej.

W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest nie większy niż jeden segment operacyjny przed agregacją.

11.8. Leasing

11.8.1 Grupa jako leasingobiorca – polityka rachunkowości od dnia 1 stycznia 2019

Grupa ocenia w momencie zawarcia umowy, czy umowa jest leasingiem lub zawiera leasing. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Spółka stosuje jednolite podejście do ujmowania i wyceny wszystkich leasingów, z wyjątkiem leasingów krótkoterminowych oraz leasingów aktywów o niskiej wartości. W dacie rozpoczęcia leasingu Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania w dacie rozpoczęcia leasingu (tj. dzień, kiedy bazowy składnik aktywów jest dostępny do użytkowania). Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wyceniane są według kosztu, pomniejszone o łączne odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości, skorygowanego z tytułu jakiegokolwiek aktualizacji wyceny zobowiązań z tytułu leasingu. Koszt aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje kwotę ujętych zobowiązań z tytułu leasingu, poniesionych początkowych kosztów bezpośrednich oraz wszelkich opłat leasingowych zapłaconych w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszonych o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe. O ile Grupa nie ma wystarczającej pewności, że na koniec okresu leasingu uzyska tytuł własności przedmiotu leasingu, ujęte aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania lub okres leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania podlegają testom na utratę wartości.

Zobowiązania z tytułu leasingu

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa wycenia zobowiązania z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Opłaty leasingowe obejmują opłaty stałe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe, zmienne opłaty, które zależą od indeksu lub stawki oraz kwoty, których zapłaty oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej. Opłaty leasingowe obejmują również cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć jej wykonanie przez Grupę oraz płatności kar pieniężnych za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano możliwość wypowiedzenia leasingu przez Grupę. Zmienne opłaty leasingowe, które nie zależą od indeksu lub stawki, są ujmowane jako koszty w okresie, w którym następuje zdarzenie lub warunek powodujący płatność.

Przy obliczaniu wartości bieżącej opłat leasingowych Grupa stosuje krańcową stopę procentową leasingobiorcy w dniu rozpoczęcia leasingu, jeżeli stopy procentowej leasingu nie można z łatwością ustalić. Po dacie rozpoczęcia kwota zobowiązań z tytułu leasingu zostaje zwiększona w celu odzwierciedlenia odsetek i zmniejszona o dokonane płatności leasingowe. Ponadto wartość bilansowa zobowiązań z tytułu leasingu podlega ponownej wycenie w przypadku zmiany okresu leasingu, zmiany zasadniczo stałych opłat leasingowych lub zmiany osądu odnośnie zakupu aktywów bazowych.

Leasing krótkoterminowy i leasing aktywów o niskiej wartości

Grupa stosuje zwolnienie z ujmowania leasingu krótkoterminowego do swoich krótkoterminowych umów leasingu (tj. umów, których okres leasingu wynosi 12 miesięcy lub krócej od daty rozpoczęcia i nie zawiera opcji kupna). Spółka stosuje również zwolnienie w zakresie ujmowania leasingu aktywów o niskiej wartości w odniesieniu do leasingu o niskiej wartości. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu krótkoterminowego i leasingu aktywów o niskiej wartości ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

11.8.2 Grupa jako leasingobiorca – polityka do dnia 31 grudnia 2018

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat, chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania środka trwałego nie dłuższy niż okres leasingu. Jeżeli istnieje wystarczająca pewność że własność środka trwałego zostanie przeniesiona na leasingobiorcę po zakończeniu okresu leasingu środek trwały amortyzowany jest przez okres użytkowania.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

11.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów, w których ujęto odpis. Po odwróceniu odpisu aktualizującego,

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 93
stanowią jego integralną część**

w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

11.10. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz różnice kursowe, które powstały w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie odsetek.

11.11. Aktywa finansowe

Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Grupa klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Wycena po początkowym ujęciu

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje:

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia ujęcia tj. nie zawierające elementu finansowania nie są dyskontowane i wycenia się je w wartości nominalnej,
- pożyczki udzielone spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są w przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”

Na dzień 31 grudnia 2019 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zaklasyfikowane do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Grupa może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w rachunku zysków i strat wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zaklasyfikowane do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Udziały w spółkach zależnych oraz udziały we wspólnych przedsięwzięciach Grupa wycenia zgodnie z MSR 27 według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w rachunku zysków i strat wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa klasyfikuje nienotowane instrumenty kapitałowe.

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

11.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. *expected credit losses*, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Grupa wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Grupa ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 30 dni. Grupa może odrzucić to założenie, jeśli posiada racjonalne i możliwymi do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań i które wskazują, że ryzyko kredytowe nie zwiększyło się znacznie od momentu początkowego ujęcia, mimo, że płatności z tytułu umowy są przeterminowane o ponad 30 dni.

Jednocześnie, Grupa ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. *default*) następuje w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 90 dni chyba, że Grupa dysponuje racjonalnymi i możliwymi do udokumentowania informacjami pozwalającymi wykazać, że właściwsze jest kryterium, zgodnie z którym do niewykonania zobowiązania dochodzi po upływie dłuższego czasu.

11.13. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia, a rozchód materiałów ustalony metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”; do momentu wbudowania materiały ukazywane są w pozycji „materiały” a następnie odnoszone są w ciężar projektów,
Towary	– w cenie nabycia, a rozchód towarów ustalony metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

11.14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko kredytowe danego kontrahenta. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych należnościach, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

11.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Środki pieniężne utrzymywane na rachunkach bankowych wspólnie kontrolowanej działalności prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako środki pieniężne w części przypadającej Grupie. Wysokość tych środków przedstawiono w nocie 28.

11.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

11.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Zarówno na dzień 31 grudnia 2019 roku jak i 31 grudnia 2018 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą różnicę z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 93
stanowią jego integralną część**

poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

11.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

11.19. Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

11.20. Przychody

11.20.1 Przychody

Grupa stosuje MSSF 15 Przychody z umów z klientami do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSSF 16 Leasing, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne, MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- zidentyfikowano umowę z klientem,
- zidentyfikowano zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określono cenę transakcji,
- dokonano alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęto przychody w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

Identyfikacja umowy z klientem

Grupa ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Grupy); oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Grupie, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Grupa dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrządzone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz
- zobowiązanie Spółki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Spółce dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Grupa zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty

wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Grupa albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Grupa zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Grupa określa czy charakter przyrzeczenia Spółki stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług (w tym przypadku Grupa jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu innemu podmiotowi dostarczenia tych dóbr lub usług (w tym przypadku Grupa jest pośrednikiem).

Grupa jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad przyrzeczonym dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi. Grupa nie musi jednak działać jako zleceniodawca, jeśli uzyskuje tytuł prawny do produktu tylko chwilowo, zanim zostanie on przeniesiony na klienta. Grupa występująca w umowie jako zleceniodawca może sama wypełnić zobowiązanie do wykonania świadczenia lub może powierzyć wypełnienie tego zobowiązania lub jego części innemu podmiotowi (np. podwykonawcy) w jej imieniu. W takiej sytuacji Grupa ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za przekazane dobra lub usługi.

Grupa działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot. W taki przypadku Grupa ujmuje przychody w kwocie jakiegokolwiek opłaty lub prowizji, do której – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za zapewnienie dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot.

Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia (np. kwoty warunkowe) w związku z możliwością wzrostu lub spadku planowanych robót i ich kosztu.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Grupa szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości najbardziej prawdopodobnej.

Istotny komponent finansowania

Grupa oceniła, że w przypadku umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok przez co daje którejkolwiek ze stron istotne korzyści związane z finansowaniem, uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania. W

celu ustalenia ceny transakcyjnej, Grupa koryguje przyrzeczoną kwotę wynagrodzenia o istotny komponent finansowania stosując stopę dyskontową, która zostałaby zastosowana w przypadku zawarcia oddzielnej transakcji finansowania pomiędzy jednostką a jej klientem w momencie zawarcia umowy.

Grupa zdecydowała się nie korygować przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Grupa przeanalizowała zapisy umów zawieranych z klientami i oceniła, że w opisywanym aspekcie umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania, gdyż spełniony jest warunek określony w MSSF 15.62(c), tj. przedpłata zaliczek w istotnej wysokości wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi oraz różnica między przyrzeczoną kwotą wynagrodzenia a ceną sprzedaży gotówkowej jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zaliczki stanowią zabezpieczenie przed brakiem właściwego wywiązania się z części zobowiązań umownych, tj. należnej zapłaty, przez klienta. Otrzymane zaliczki są ujmowane w bilansie w pozycji „Zaliczki otrzymane na kontrakty”.

Wynagrodzenie niepieniężne

W przypadku umów, w których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna, Grupa w celu ustalenia ceny transakcyjnej wycenia wynagrodzenie niepieniężne (lub przyrzeczenie zapłaty wynagrodzenia niepieniężnego) w wartości godziwej. W sytuacji, gdy Grupa nie może racjonalnie oszacować wartości godziwej wynagrodzenia niepieniężnego, wycenia je pośrednio przez odniesienie do indywidualnej ceny sprzedaży dóbr lub usług przyreczonych klientowi (lub klasie klientów) w zamian za wynagrodzenie.

Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Grupa ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Niektóre niestandardowe umowy z klientami zawierają gwarancje rozszerzone. Gwarancje takie stanowią oddzielną usługę – ujmowaną jako zobowiązanie do wykonania świadczenia, do której przypisuje się część ceny transakcyjnej.

Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy to koszty ponoszone przez Grupę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Grupa nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy obejmują koszty pozyskania projektów. Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmuje się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta. Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Spółkę, wynosi jeden rok lub krócej. Składnik aktywów jest systematycznie amortyzowany, z uwzględnieniem okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi jest powiązany. Grupa dokonuje aktualizacji okresu amortyzacji, aby odzwierciedlić istotną zmianę oczekiwanego okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi powiązany jest składnik aktywów.

Aktywa z tytułu umowy

W ramach aktywów z tytułu umowy Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu (na przykład od przyszłych świadczeń Grupy). Grupa ocenia, czy nie nastąpiła utrata wartości składnika aktywów z tytułu umowy na takiej samej zasadzie jak w przypadku składnika aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9.

Należności

W ramach należności Grupa ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Grupa ujmuje należność zgodnie z MSSF 9. W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Grupa ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

Zobowiązania z tytułu umowy

W ramach zobowiązań z tytułu umowy Grupa ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Grupa ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Grupa ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych

Grupa ujmuje przychody z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych w miarę upływu czasu. Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Grupa stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia). Jeśli poniesiony koszt nie jest proporcjonalny do stopnia spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, aby lepiej odzwierciedlić stopień spełnienia zobowiązania, Grupa dostosowuje metodę opartą na nakładach w taki sposób, aby ująć wyłącznie te przychody, które odpowiadają poniesionym kosztom.

Jeżeli Grupa nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

W przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata dotycząca całego kontraktu jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona w pozycji rezerw w pasywach. W ramach ustalania, czy na danym kontrakcie wystąpi strata, jako nieuniknione koszty wypełnienia zobowiązania z tytułu umowy Grupa traktuje te koszty, których nie może uniknąć ze względu na zawartą umowę (w szczególności ponoszone koszty pośrednie związane z czynnościami niezbędnymi do wykonania umowy).

Jeżeli przychody ustalone metodą opartą na nakładach są wyższe niż przychody zafakturowane, nadwyżkę (różnicę) Grupa prezentuje w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody”.

Jeżeli przychody zafakturowane są wyższe niż przychody ustalone metoda opartą na nakładach, nadwyżkę (różnicę) Spółka prezentuje w pasywach bilansu w pozycji „Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów”.

11.21. Podatki

11.21.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

11.21.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy

podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczących pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

11.21.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

11.21.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Grupy jest prawdopodobne, że podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Grupa określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Grupa stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Grupy do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Grupa odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych.

11.22. Zysk netto na akcję

Podstawowy zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przypadającego na akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Grupa nie posiada instrumentów rozładniających.

11.23. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później.

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty*

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie było dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Nowy standard zmienił zasady ujmowania umów, spełniających definicję leasingu. Główną zmianą jest odejście od podziału na leasing finansowy i operacyjny dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicję leasingu są ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Wdrożenie standardu miało następujący efekt:

- w sprawozdaniu z sytuacji finansowej: wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych,
- w sprawozdaniu z całkowitych dochodów: zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych,
- wzrost długu netto oraz relacji długu netto do EBITDA z uwagi na proporcjonalnie wyższy wzrost zobowiązań finansowych od zmniejszenia kosztów operacyjnych innych niż amortyzacja.

Grupa przeprowadziła inwentaryzację posiadanych umów pod kątem identyfikacji tych, które zawierają leasing lub komponent leasingowy zgodnie z MSSF 16.

Zidentyfikowano następujące obszary, na które potencjalnie MSSF 16 mógł mieć wpływ:

- umowy najmu, dzierżawy itp. budynków i pomieszczeń;
- umowy najmu, dzierżawy itp. maszyn i urządzeń technicznych;
- umowy najmu, dzierżawy środków transportu.

Grupa podjęła decyzję o skorzystaniu z uproszczenia jakie daje paragraf 5 MSSF 16 tj. o nie ujmowaniu zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania w odniesieniu do leasingów krótkoterminowych oraz leasingu przedmiotów niskowartościowych. Opłaty z tego tytułu będą ujmowane w kosztach tak jak dotychczas, tj. w usługach obcych.

Na dzień wdrożenia MSSF 16 Grupa dokonała pewnych szacunków oraz zastosowała osady, które wpływają istotnie na wartość zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu użytkowania na ten dzień. Do najważniejszych z nich należą:

- stopy dyskonta przyjęte do wyceny zobowiązań z tytułu leasingu oraz
- okres trwania leasingów uwzględniających możliwość przedłużenia umowy leasingu, jak i wcześniejszego jej zakończenia (wypowiedzenia).

Do wyceny zobowiązań z tytułu leasingu przyjęto niższe miesięczne stopy dyskonta:

Grupa	Zastosowana miesięczna stopa dyskonta
Grunty, budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	0,238%
Środki transportu	0,405%

Dla celów wyceny zobowiązań z tytułu leasingu zastosowano dyskonto przy użyciu krańcowej stopy procentowej Grupy na dzień 1 stycznia 2019 roku, która to odzwierciedla przewidywany koszt finansowania zakupu przedmiotu leasingu. Grupa przeanalizowała różne metodologie możliwe do zastosowania przy wyznaczaniu krańcowej stopy procentowej.

Grupa aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, Grupa ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Stosując niniejszy standard retrospektywnie Grupa skorzystała z poniższych uproszczeń:

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

- Grupa nie stosuje niniejszego standardu do umów, które wcześniej nie zostały zidentyfikowane jako umowy zawierające leasing zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4 – paragraf C3 a MSSF16;
- Grupa zastosuje pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnym charakterze zgodnie z paragrafem C10 a MSSF 16 dla umów leasingu samochodów osobowych;
- umowy leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostały jako leasing krótkoterminowy i tym samym ujęcie tych umów nie ulegnie zmianie – paragraf C10 c MSSF 16;
- umowy leasingu operacyjnego w przypadku których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (np. wyposażenie biurowe) nie zostały przeliczone i ich ujęcie nie ulegnie zmianie – zgodnie z paragrafem 5 MSSF 16

Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego. Grupa wdrożyła MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej zgodnie z paragrafem C8 b MSSF 16.

Umowy, które do dnia wdrożenia nowego standardu klasyfikowane były jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17, ujmują się w dniu 1 stycznia 2019 roku jako zobowiązanie z tytułu leasingu, które wyceniane jest w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostałych do zapłaty na ten dzień, przy użyciu krańcowej stopy procentowej Grupy aktualnej na dzień rozpoczęcia stosowania standardu. Z kolei aktywa z tytułu prawa do użytkowania dotyczące umów zaklasyfikowanych jako leasing operacyjny Grupa wyceniła w dniu pierwszego zastosowania nowego standardu w wysokości zobowiązania z tytułu leasingu na ten dzień powiększonego o kwoty dokonanych lecz nierozliczonych przed dniem 1 stycznia 2019 roku przedpłat oraz pomniejszeń o naliczone opłaty leasingowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Grupa nie dokonywała ponownej oceny umów leasingu zwrotnego, które były rozpoznane jako leasingi na 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z MSR 17.

Podsumowując, wpływ wdrożenia MSSF 16 był następujący:

Wpływ na bilans na dzień 01 stycznia 2019 roku

	<i>01 stycznia 2019</i>	<i>Korekta MSSF</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	54 423	-63 509	117 932
Prawo do użytkowania, w tym:	68 656	68 656	0
Grunty	51	51	0
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 727	3 727	0
Urządzenia techniczne i maszyny	54 418	54 418	0
Środki transportu	10 460	10 460	0
Aktywa razem	123 079	5 147	117 932
Zobowiązania			
Pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)	67 008	3 543	63 465
Pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)	18 409	1 604	16 805
Zobowiązania razem	85 417	5 147	80 270

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie przyszłych opłat z tytułu leasingu operacyjnego zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym na rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku do wartości zobowiązań z tytułu leasingu ujętych na dzień 1 stycznia 2019 roku:

Przyszłe opłaty z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku (ujawnienie zgodnie z MSR 17)	5 976
Średnia ważona miesięczna krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy na dzień 1 stycznia 2019 roku	0,238%/0,405%
Zdyskontowane przyszłe opłaty z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 1 stycznia 2019 roku	5 686
Zwolnienie z tytułu leasingów krótkoterminowych (-)	-1 373
Zobowiązania z tytułu leasingu dotyczące umów, które nie były klasyfikowane jako leasing pod MSR 17 (+)	834
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego według MSR 17 na dzień 31 grudnia 2018 roku (+)	55 957
Zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku	61 103

11.23.1 Pozostałe

W niniejszym sprawozdaniu finansowym ujęto retrospektywnie zmiany prezentacyjne. W bilansie z pozycji „pozostałe zobowiązania finansowe” wyodrębniono pozycję „zaliczki otrzymane na kontrakty” w kwocie 243 891 tysięcy złotych na 31 grudnia 2019 roku oraz 132 385 tysięcy złotych na 31 grudnia 2018 roku. Kwota zaliczek otrzymanych na kontrakty na początek poprzedzającego okresu, tj. 1 stycznia 2018 roku, wyniosła 212 828 tysięcy złotych.

Ponadto poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe, nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę lub Grupa zdecydowała o niekorzystaniu z nowych opcji wyceny:

- KIMSF 23 *Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego* (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 *Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

12. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Istnieją zatem następujące segmenty operacyjne odpowiadające segmentom sprawozdawczym:

Drogi kolejowe	– generalne wykonawstwo kompleksowych usług budowy i modernizacji obiektów w branży budownictwa kolejowego. Odbiorcą usług jest PKP PLK S.A., Nowe Jaworzno Grupa Tauron Sp. z o.o.
Pozostałe	– urządzenia elektryczne, usługi projektowe, pozostałe usługi nie ujęte w innych segmentach

Zarząd monitoruje wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata brutto na sprzedaży. Koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu, pozostałe koszty i przychody operacyjne, jak również skutki finansowania Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów. Zarząd również nie analizuje aktywów Grupy w podziale na segmenty. Część aktywów trwałych ze względu na swą specyfikę wykorzystywana jest w różnych segmentach Grupy.

Ceny transakcyjne stosowane przy transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych podobnie jak przy transakcjach ze stronami niepowiązanymi.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

12.1. Segmenty operacyjne

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i zysków poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Rok zakończony 31 grudnia 2019	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Pozostale*</i>	<i>Razem</i>		
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 561 063	43 357	1 604 420	-137	1 604 283
Koszt własny sprzedaży	1 491 891	37 153	1 529 044	116	1 529 160
Wyniki					
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży segmentu	69 172	6 204	75 376	-253	75 123
Rok zakończony 31 grudnia 2018	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Pozostale*</i>	<i>Razem</i>		
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 493 020	32 637	1 525 657	-593	1 525 064
Koszt własny sprzedaży	1 412 065	30 482	1 442 547	15 534	1 458 081
Wyniki					
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży segmentu	80 955	2 155	83 110	-16 127	66 983

*w segmencie zawierają się między innymi usługi związane z projektowaniem i kompleksową realizacją budowy instalacji do oczyszczania i uzdatniania ropy naftowej i kompleksowej realizacji budowy instalacji do oczyszczania i uzdatniania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz usługi związane z budownictwem przemysłowym, głównie dla branż energetycznej i chemicznej

Ze względu na fakt, że Grupa nie przeprowadza oceny wyników segmentów oraz nie podejmuje decyzji na podstawie analizy aktywów i zobowiązań według segmentów odstąpiono od ujawnienia przypisania aktywów i zobowiązań do segmentów.

12.2. Informacje geograficzne

Grupa zaangażowana jest w prowadzenie projektów generalnego wykonawstwa w branży budownictwa kolejowego i tramwajowego w Polsce i w Norwegii. Poniżej zaprezentowano dane dotyczące przychodów z podziałem na przychody krajowe i zagraniczne, jak również informację na temat aktywów zlokalizowanych w kraju i zagranicą:

<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 lub na dzień 31 grudnia 2019</i>	<i>Polska</i>	<i>Norwegia</i>	<i>Razem</i>
Przychody z działalności kontynuowanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 603 833	587	1 604 420
Przychody z działalności zaniechanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	0	-137	-137
Przychody obszaru ogółem	1 603 833	450	1 604 283
Pozostałe informacje dotyczące obszaru:			
Aktywa obszaru	1 290 325	4 365	1 294 690
Aktywa nieprzypisane			
Aktywa ogółem			

<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 lub na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Polska</i>	<i>Norwegia</i>	<i>Razem</i>
Przychody z działalności kontynuowanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 525 676	-19	1 525 657
Przychody z działalności zaniechanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	0	-593	-593
Przychody obszaru ogółem	1 525 676	-612	1 525 064
Pozostałe informacje dotyczące obszaru:			
Aktywa obszaru	834 269	9 074	843 343
Aktywa nieprzypisane	0	0	0
Aktywa ogółem	834 269	9 074	843 343

W roku 2019 sprzedaż Grupy w około 85,7% tj. 1 342 582 tysięcy złotych kierowana była do jednego Inwestora – PKP PLK S.A. W roku 2018 sprzedaż ta wynosiła około 87% tj. 1 327 934 tysięcy złotych.

13. Przychody i koszty

13.1. Przychody z umów z klientami

13.1.1 Przychody w podziale na kategorie

Grupa rozpoznaje w sprawozdaniu finansowym przychody z niezakończonych usług zgodnie z MSSF 15.

Grupa realizuje kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych bez tworzenia odrębnych jednostek. W przypadku jest liderem konsorcjum, w którym nie można wykazać, że Grupa ma decydujący wpływ na decyzje podejmowane przez konsorcjantów lub jego członkiem, rozpoznaje w rachunku zysków i strat tylko przychody i koszty wynikające z udziału Grupy w konsorcjum.

Przychody z umów z klientami w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019 roku</i>	<i>Drugi kolejowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
Przychody ze sprzedaży usług rozpoznawane w czasie, w tym:	1 561 063	38 098	1 599 161
Przychody z kontraktów budowlanych, w tym:	1 561 063	38 098	1 599 161
Przychody realizowane w pojedynkę	1 288 097	0	1 288 097
Przychody realizowane w konsorcjum	272 966	0	272 966
Przychody ze sprzedaży usług rozpoznawane w danym momencie, w tym:	0	3 743	3 743
Przychody pozostałe	0	3 743	3 743
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów rozpoznawane w danym momencie	0	1 516	1 516
Przychody ze sprzedaży razem	1 561 063	43 357	1 604 420
<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Drugi kolejowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
Przychody ze sprzedaży usług rozpoznawane w czasie, w tym:	1 493 020	26 645	1 519 665
Przychody z kontraktów budowlanych, w tym:	1 493 020	26 645	1 519 665
Przychody realizowane w pojedynkę	1 272 842	0	1 272 842
Przychody realizowane w konsorcjum	220 178	0	220 178
Przychody ze sprzedaży usług rozpoznawane w danym momencie, w tym:	0	3 691	3 691
Przychody pozostałe	0	3 691	3 691
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów rozpoznawane w danym momencie	0	2 301	2 301
Przychody ze sprzedaży razem	1 493 020	32 637	1 525 657

Przychody osiągnięte w konsorcjum w wysokości udziału przypadającego na Grupę wynoszą 17,1% (272 966 tys. PLN) w 2019 roku oraz 14,5% w 2018 roku (220 178 tys. PLN). Udział Grupy w konsorcjach realizujących bieżące kontrakty kształtował się na poziomie od 46,8% do 91,5% w 2019 roku oraz na poziomie od 50,7% do 89,5% w 2018 roku.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przychody z kontraktów budowlanych	1 599 161	1 519 665
Koszty z tytułu kontraktów budowlanych	1 524 662	1 434 118
Ujęte do dnia bilansowego zyski	124 603	93 784
Ujęte do dnia bilansowego straty	50 104	8 237
Kwoty zatrzymane przez kontrahentów	420	135
Zaliczki otrzymane na kontrakty	243 891	132 385

13.1.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami

W aktywach w pozycji „Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody” a w pasywach „Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów” prezentowane są skutki wyceny stopnia zaawansowania niezakończonych usług w korelacji z dodatkowymi przychodami lub korektą zafakturowanej sprzedaży.

Umowy z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych są finansowo rozliczane z zamawiającym w poniżej wskazanym sposób:

- w trakcie realizacji robót – częściowo zgodnie z postępem robót na podstawie dokumentów rozliczeniowych potwierdzających wykonanie określonych prac (najczęściej w okresach miesięcznych) oraz innych zobowiązań umownych,
- po zakończeniu realizacji robót – na podstawie dokumentów końcowych potwierdzających zakończenie realizacji prac oraz wypełnienie zobowiązań kontraktowych wymaganych do rozliczenia końcowego.

Terminy płatności za wykonane przez spółki z Grupy usługi budowlane wynoszą najczęściej 30 dni, z tym zastrzeżeniem, że na niektórych kontraktach Spółka uzyskuje finansowanie przed rozpoczęciem prac w formie zaliczek, które są rozliczane sukcesywnie fakturami częściowymi oraz fakturą końcową.

Grupa rozpoznała następujące aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami:

	<i>Aktywa z tytułu umów z klientami</i>	<i>Zobowiązania z tytułu umów z klientami</i>	<i>Saldo</i>	<i>Zaliczki otrzymane na kontrakty</i>	<i>Saldo zobowiązań z tytułu umów z klientami wraz z otrzymanymi zaliczkami</i>
1 stycznia 2019	288 574	2 005	286 569	132 385	134 390
31 grudnia 2019	188 007	171 883	16 124	243 891	415 774
	<i>Aktywa z tytułu umów z klientami</i>	<i>Zobowiązania z tytułu umów z klientami</i>	<i>Saldo</i>	<i>Zaliczki otrzymane na kontrakty</i>	<i>Saldo zobowiązań z tytułu umów z klientami wraz z otrzymanymi zaliczkami</i>
1 stycznia 2018	106 759	19 295	87 464	212 828	232 123
31 grudnia 2018	288 574	2 005	286 569	132 385	134 390

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Zmiana wartości aktywa z tytułu umów z klientami oraz zobowiązania z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku

	01.01.2019	Zmiana wyceny kontraktów/ Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury	Przychody ujęte w 2019 roku uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2018	Wyfakturowanie	31.12.2019
Aktywa z tytułu umów z klientami	288 574	188 007	0	-288 574	188 007
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	2 005	171 883	-2 005	0	171 883

	01.01.2018	Zmiana wyceny kontraktów/Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury	Przychody ujęte w 2018 roku uwzględnione w saldzie zobowiązań na 01.01.2018	Wyfakturowanie	31.12.2018
Aktywa z tytułu umów z klientami	106 759	288 574	0	-106 759	288 574
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	19 295	2 005	-19 295	0	2 005

Poniższa tabela przedstawia zmianę stanu otrzymanych zaliczek:

	Rok zakończony 31 grudnia 2019 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku
1 stycznia	132 385	212 828
Zwiększenia (nowe zaliczki)	251 110	82 223
Zmniejszenia (rozliczenie zaliczek – przychody 2019)	139 604	162 666
31 grudnia	243 891	132 385

Różnica salda aktywów oraz zobowiązań z tytułu umów z klientami wykazywanymi w powyższych tabelach oraz bilansie wyniku z tytułu rozliczenia komunikacji zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2019 roku należności z tego tytułu wynosiły 144 tys. zł, a zobowiązania 436 tys. zł. Pozostała różnica na saldzie zobowiązań, w kwocie 600 tys. zł, wynika z rozliczenia przychodów z tytułu serwisu zakończonych kontraktów.

W powyższej tabeli zaliczki otrzymane na kontrakty odpowiadają kwocie zaliczek, których możliwe było przypisanie do poszczególnych kontraktów. Różnica salda między powyższymi tabelami oraz bilansem dotyczy zaliczek nieprzypisanych do kontraktów, których wartość na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 41 tys. zł.

13.1.3 Zobowiązania do wykonania świadczenia

Grupa w ramach umów na długoterminowe kontrakty budowlane tworzy aktywo nieposiadające alternatywnego zastosowania i ma prawo do otrzymania zapłaty za świadczenia wykonane do danego dnia. W konsekwencji Grupa przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Grupa ujmuje przychody ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu.

Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Grupa stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia).

Jeżeli Grupa nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

W tabeli poniżej przedstawiono informacje na temat łącznej ceny transakcyjnej przypisanej do pozostałych zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego.

Pozostałe do realizacji zobowiązania do wykonania świadczenia (w mln PLN):	
- do 1 roku	1 548,7
- powyżej 1 roku	1 540,9
Razem:	3 089,6

13.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Otrzymane odszkodowania i kary	1 286	1 167
Dotacje	0	13
Sprawy sądowe	175	0
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	0	106
Inne	153	83
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	1 614	1 369

13.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Koszty postępowania spornego i sądowego	1	272
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	174	0
Darowizny	22	0
Odszkodowania, kary i grzywny	774	477
Utworzenie rezerwy na należności	0	65
Nieumorzona wartość zlikwidowanych środków trwałych	150	157
Inne	139	189
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	1 260	1 160

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

13.4. Przychody finansowe

13.4.1 Przychody z tytułu odsetek

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przychody z tytułu odsetek bankowych i pożyczek	238	598
Przychody z tytułu odsetek od kontrahentów oraz pozostałych odsetek	166	70
Rozwiązanie rezerwy na odsetki	0	138
Przychody finansowe ogółem	404	806

13.4.2 Inne przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przychody z tytułu dywidendy	0	100
Dodatnie różnice kursowe	24	0
Odpis aktualizujący należności finansowe	0	0
Wycena według zamortyzowanego kosztu	147	157
Rozliczenie różnic kursowych z przeliczenia jednostki zagranicznej	291	0
Inne	176	5
Przychody finansowe ogółem	638	262

13.5. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Odsetki od kredytów bankowych i pożyczek	3 862	795
Odsetki od obligacji	0	0
Odsetki dla kontrahentów	214	165
Odsetki budżetowe	45	16
Odsetki – prawo do użytkowania	148	0
Koszty finansowe z tytułu umów leasingu finansowego	1 596	1 896
Prowizje bankowe	906	231
Wycena rozrachunków według zamortyzowanego kosztu	18	0
Ujemne różnice kursowe	244	779
Pozostałe koszty finansowe	6	0
Koszty finansowe ogółem	7 039	3 882

13.6. Koszty według rodzajów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2019	Rok zakończony 31 grudnia 2018
Amortyzacja*	13.7	21 774	16 259
Zużycie materiałów i energii		490 513	560 672
Usługi obce, w tym:		910 355	782 305
- usługi podwykonawców		691 209	611 577
Podatki i opłaty		1 410	916
Świadczenia pracownicze	13.8	103 442	81 407
Pozostałe koszty rodzajowe		37 288	12 005
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1 433	2 263
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:		1 566 215	1 455 827
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		1 529 044	1 442 547
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		2 606	1 298
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		30 229	30 353
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych (nota 23.1) i biernych (nota 33.2) oraz w części rezerw (nota 32.1)		4 336	-18 371
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki		0	0

* amortyzacja nie zawiera kosztów amortyzacji działalności zaniechanej za rok 2019 w wysokości 517 złotych (za 2018 rok: 1 151 złotych)

13.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat

	Rok zakończony 31 grudnia 2019	Rok zakończony 31 grudnia 2018
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	7 914	14 883
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	10 690	
Amortyzacja aktywów niematerialnych	61	67
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	639	328
Amortyzacja aktywów niematerialnych	0	0
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	988	698
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	1 239	
Amortyzacja aktywów niematerialnych	243	283
Razem*	21 774	16 259

* amortyzacja nie zawiera kosztów amortyzacji działalności zaniechanej za rok 2019 w wysokości 517 złotych (za 2018 rok: 1 151 złotych)

13.8. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2019	Rok zakończony 31 grudnia 2018
Wynagrodzenia	83 793	65 958
Koszty ubezpieczeń społecznych	15 560	12 128
Koszty wpłat na PPK	70	0
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	4 019	3 321
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	103 442	81 407
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	82 821	65 518
Pozycje ujęte w koszcie sprzedaży	1 961	402
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	18 659	15 487

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

14. Podatek dochodowy

14.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Ujęte w zysku lub stracie		
Bieżący podatek dochodowy	35 113	0
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	35 113	0
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	0
Odroczony podatek dochodowy	-27 905	8 970
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	-27 905	8 970
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	7 208	8 970
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Odroczony podatek dochodowy		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	107	11
Obciążenie podatkowe ujęte w innych całkowitych dochodach	107	11

14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	36 797	48 416
Zysk brutto przed opodatkowaniem	36 797	48 416
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2018: 19%)	6 991	9 199
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-397	79
Odpis aktualizujący dot. zadłużenia z tyt. pożyczki udzielonej Spółce zależnej	761	0
Nieujęte aktywo z tyt. podatku odroczonego od straty podatkowej w Spółce zależnej	-559	-297
Różnice pozostałe	412	-11
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 20,42%, (2018: 18,53%)	7 208	8 970
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w rachunku zysków i strat	7 208	8 970

14.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	<i>Skonsolidowany Bilans</i>		<i>Skonsolidowany Rachunek zysków i strat za rok zakończony</i>	
	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Wycena kaucji według zamortyzowanego kosztu	236	210	26	122
Odsetki	499	587	-88	77
Rozliczenie robót długoterminowych	35 721	54 829	-19 108	34 164
Różnice pomiędzy amortyzacją bilansową i podatkową	6 098	5 873	225	-181
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne (przez kapitał)	0	27	0	0
Inne	784	673	111	668
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	43 338	62 199	-18 834	34 850
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne jednostki	243	213	30	11
Kary umowne	0	0	0	0
Niezapłacone zobowiązania	52	52	0	-5
Odsetki nie zapłacone od zobowiązań	8	39	-31	-133
Niewypłacone wynagrodzenia i świadczenia ZUS	588	503	85	129
Odpisy aktualizujące należności	1 385	1 466	-81	1 031
Odpis aktualizujący wartość inwestycji	197	197	0	0
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	665	525	140	133
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	1 029	801	228	180
Rezerwa na badanie sprawozdania finansowego	22	13	9	1
Rezerwa na premie dla zarządu i nagrodę roczną	1 088	1 067	21	989
Rezerwa na odprawy emerytalne(przez kapitał)	81	0	0	18
Rozliczenie robót długoterminowych	52 091	29 277	22 814	15 060
Wycena kaucji według zamortyzowanego kosztu	1	1	0	0
Straty na kontraktach	732	196	536	196
Leasing – zobowiązania	26	22	4	-3
Aktywo na stratę podatkową	15 293*	30 050	-14 757	8 366
Inne	161	87	74	-93
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	73 662	64 509	9 072	25 880
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			-27 906	8 970
Zmiany aktywa z tyt. podatku odroczonego z tytułu nabycia spółki zależnej				
Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego:	30 324	2 310		
	<small>Zmiany podatku odroczonego odniesione na inne całkowite dochody w 2019 roku to 107 tysięcy złotych (11 tysięcy złotych w 2018 roku).</small>			
W tym Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego działalność zaniechana	0	0	0	0

* Kwota dotyczy następujących okresów: 3 590 tysięcy złotych – rok 2016; 7 410 tysięcy złotych – rok 2017; 4 293 tysięcy złotych – rok 2018. Spółka nie utworzyła aktywa na stratę podatkową zagranicznego oddziału od skumulowanej straty podatkowej 69 091 tysięcy NOK (30 151 tysięcy PLN). Zarząd Spółki przeanalizował możliwość rozliczenia aktywa na stratę podatkową w oparciu o prognozowane przychody oraz dochód podatkowy wystarczający do zrealizowania aktywa.

15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości zgodnie z aneksem nr 5 do Regulaminu Wynagradzania pracowników Torpol S.A. z dnia 14 grudnia 2004 roku 10% podstawy do dokonania odpisu zarówno w roku 2019 jak i w okresie porównawczym. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej Grupy, oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosi 6 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2018 roku 0 złotych).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Środki trwałe wniesione do Funduszu	0	0
Pożyczki udzielone pracownikom	0	0
Środki pieniężne	64	0
Zobowiązania z tytułu Funduszu	58	0
Saldo po skompensowaniu	6	0
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	225	196

16. Rzeczowe aktywa trwale

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019								
	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transport	Inne środki trwale	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
Wartość początkowa brutto środków trwałych								
1 stycznia 2019 przed wdrożeniem MSSF 16	2 835	6 231	117 013	66 212	3 511	777	10 855	207 434
Przeniesienie do aktywów z tytułu prawa do użytkowania	0	-222	-81 144	-21 063	0	0	0	-102 429
1 stycznia 2019 po wdrożeniu MSSF 16	2 835	6 009	35 869	45 149	3 511	777	10 855	105 005
Zwiększenia, w tym:	0	0	36 638	4 234	522	6 959	0	48 353
Nabycie	0	0	27 042	2 109	522	6 959	0	36 632
Wypuk środków trwałych z leasingu	0	0	8 822	2 125	0	0	0	10 947
Inne	0	0	774	0	0	0	0	774
Transfery	0	795	11 609	898	88	- 2 541	-10 855	-6
Zmniejszenia, w tym:	0	121	4 687	3 305	51	10	0	8 174
Likwidacja i sprzedaż	0	121	4 685	2 597	51	2	0	7 456
Inne	0	0	2	708	0	8	0	718
31 grudnia 2019	2 835	6 683	79 429	46 976	4 070	5 185	0	145 178
Umorzenie środków trwałych								
1 stycznia 2019 przed wdrożeniem MSSF 16	0	1 504	50 193	35 438	2 367	0	0	89 502
Przeniesienie do aktywów z tytułu prawa do użytkowania	0	-95	-26 726	-12 099	0	0	0	-38 920
1 stycznia 2019 po wdrożeniu MSSF 16	0	1 409	23 467	23 339	2 367	0	0	50 582
Zwiększenia, w tym:	0	274	6 253	3 533	676	0	0	10 736
Amortyzacja okresu	0	274	5 789	3 317	652	0	0	10 032
Zmniejszenia, w tym:	0	81	3 012	2 300	50	0	0	5 443
Likwidacja i sprzedaż	0	81	3 012	2 300	50	0	0	5 443
31 grudnia 2019	0	1 602	26 708	24 572	2 993	0	0	55 875
Wartość netto								
Saldo otwarcia przed wdrożeniem MSSF 16	2 835	4 727	66 820	30 774	1 144	777	10 855	117 932
Wdrożenie MSSF 16	0	-127	-54 418	-8 964	0	0	0	-63 509
Saldo otwarcia po wdrożeniu MSSF 16	2 835	4 600	12 402	21 810	1 144	777	10 855	54 423
Saldo zamknięcia	2 385	5 081	52 721	22 404	1 077	5 185	0	89 303

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 93
stanowią jego integralną część**

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Na dzień 1 stycznia 2019 roku w rzeczowych aktywach trwałych prezentowane były zaliczki na środki trwałe w wysokości 10 855 tys. zł. W trakcie 2019 roku ich zmniejszenie wynika z ich rozliczenia oraz przyjęcia środków trwałych do użytkowania.

Na dzień 31 grudnia 2019 jednostka dominująca ustanowiła zabezpieczenie na aktywach trwałych w postaci:

- zastawu oraz hipoteki na środkach trwałych o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 33 536 tysięcy złotych (zabezpieczenie umów kredytowych z Bankiem PEKAO S.A., mBank S.A. oraz Bankiem BGK, zabezpieczenie umowy pożyczki TF Silesia sp. z o.o.),
- przewłaszczenia maszyn i urządzeń oraz środków transportu o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 3 941 tysięcy złotych (zabezpieczenie umowy o okresowe udzielanie gwarancji kontraktowych z PZU S.A.).

Na dzień 31 grudnia 2018 jednostka dominująca ustanowiła zabezpieczenie na aktywach trwałych w postaci:

- zastawu na środkach trwałych o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 20 621 tysięcy złotych (zabezpieczenie umów kredytowych z Bankiem PEKAO S.A. oraz Bankiem BGK, zabezpieczenie umowy pożyczki TF Silesia sp. z o.o.),
- przewłaszczenia maszyn i urządzeń oraz środków transportu o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 3 941 tysięcy złotych (zabezpieczenie umowy o okresowe udzielanie gwarancji kontraktowych z PZU S.A.).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie ustanowiono na rzeczowych aktywach trwałych innych niż opisane powyżej zabezpieczeń zobowiązań finansowych.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018								
	<i>Grunty</i>	<i>Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej</i>	<i>Urządzenia techniczne i maszyny</i>	<i>Środki transport</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość początkowa brutto środków trwałych								
1 stycznia 2018	2 835	6 239	113 696	49 367	2 593	9 892	7 439	192 061
Zwiększenia, w tym:	0	0	2 899	4 286	898	6 202	3 416	17 701
Nabycie	0	0	2 706	4 274	898	6 254	3 416	17 548
Transfery	0	16	1 232	13 883	25	-15 210	0	-54
Zmniejszenia, w tym:	0	24	814	1 324	5	107	0	2 274
Likwidacja i sprzedaż	0	24	814	1 324	5	158	0	2 325
31 grudnia 2018	2 835	6 231	117 013	66 212	3 511	777	10 855	207 434
Umorzenie środków trwałych								
1 stycznia 2018	0	1 233	39 582	31 331	1 876	0	0	74 022
Zwiększenia, w tym:	0	281	10 891	5 408	496	0	0	17 076
Amortyzacja okresu	0	281	10 877	5 406	496	0	0	17 060
Zmniejszenia, w tym:	0	10	280	1 301	5	0	0	1 596
Likwidacja i sprzedaż	0	10	280	1 301	5	0	0	1 596
31 grudnia 2018	0	1 504	50 193	35 438	2 367	0	0	89 502
Wartość netto								
Saldo otwarcia	2 835	5 006	74 114	18 036	717	9 892	7 439	118 039
Saldo zamknięcia	2 835	4 727	66 820	30 774	1 144	777	10 855	117 932

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 93
stanowią jego integralną część**

17. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję

Zysk/Strata netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku/straty netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk/strata netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku/straty netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej za dany okres przez sumę średniej ważonej akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozwadniających.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Zysk/Strata netto z działalności kontynuowanej	29 146	19 157
Zysk/Strata netto	29 146	19 157
Liczba akcji w tysiącach sztuk	22 970	22 970
Średnioważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję w tysiącach sztuk	22 970	22 970
Zysk/Strata netto w złotych na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej:		
podstawowy z zysku/straty za okres	1,27	0,83
podstawowy z zysku/straty z działalności kontynuowanej	1,27	0,83
rozwodniony z zysku/straty za okres	1,27	0,83
rozwodniony z zysku/straty z działalności kontynuowanej	1,27	0,83

W roku 2019 i 2018 nie występowały instrumenty rozwadniające.

18. Aktualizacja wartości niefinansowych aktywów trwałych.

W roku 2019 oraz 2018 Grupa nie dokonała aktualizacji wartości niefinansowych aktywów trwałych.

19. Prawo do użytkowania. Leasing

19.1. Grupa jako leasingobiorca (okres od 1 stycznia 2019 roku – po wdrożeniu MSSF 16)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019					
	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transport	Razem
1 stycznia 2019, w tym:	51	3 822	81 144	22 559	107 576
Przeniesienie z rzeczowych aktywów trwałych	0	222	81 144	21 063	102 429
Wpływ wdrożenia MSSF 16	51	3 600	0	1 496	5 147
Zwiększenia, w tym:	0	1 760	386	4 616	6 762
Nowe leasingi	0	1 760	386	4 616	6 762
Zmniejszenia, w tym:	0	0	15 136	6 004	21 140
Wykup środków trwałych z leasingu	0	0	13 968	5 276	19 244
Likwidacja i sprzedaż	0	0	1 168	728	1 896
31 grudnia 2019	51	5 582	66 394	21 171	93 198
1 stycznia, w tym:	0	95	26 726	12 099	38 920
Przeniesienie z rzeczowych aktywów trwałych	0	95	26 726	12 099	38 920
Zwiększenia, w tym:	41	1 346	6 845	3 697	11 929
Amortyzacja	41	1 346	6 845	3 697	11 929
Zmniejszenia, w tym:	0	0	6 314	3 850	10 164
Likwidacja i sprzedaż	0	0	1 168	699	1 867
Wykup	0	0	5 146	3 151	8 297
31 grudnia 2019	41	1 441	27 257	11 946	40 685
Wartość netto					
Saldo otwarcia, w tym:	51	3 727	54 930	10 460	68 656
przeniesienie z rzeczowych aktywów trwałych	0	127	54 418	8 964	63 509
wpływ wdrożenia MSSF 16	51	3 600	0	1 496	5 147
Saldo zamknięcia	10	4 141	39 137	9 225	52 513

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Przed wdrożeniem MSSF 16 aktywa użytkowane na mocy umów leasingu finansowego w rozumieniu MSR 17 były ujmowane w ramach rzeczowych aktywów trwałych. Wartość bilansowa dla każdej grupy takich aktywów na dzień 31 grudnia 2018 roku została ujawniona w nocie 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Poniżej przedstawiono wartości bilansowe zobowiązań z tytułu leasingu oraz ich zmiany w okresie sprawozdawczym.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>
Na dzień 1 stycznia, w tym:	61 105
Wpływ wdrożenia MSSF 16	5 147
Zwiększenia z tytułu nowych leasingów	6 248
Odsetki	1 789
Płatności	-20 061
Na dzień 31 grudnia	<u>49 081</u>
Krótkoterminowe	12 500
Długoterminowe	36 581

Na kwotę płatności składają się zapłata odsetek w wysokości 1 789 tysiąca złotych oraz zapłata części kapitałowej w wysokości 18 272 tysiąca złotych. Całkowity wpływ środków pieniężnych z tytułu leasingów ujęty w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wyniósł 23 295 tysięcy złotych.

Poniżej przedstawiono kwoty przychodów, kosztów, zysków i strat wynikających z leasingu ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>
Koszt amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-11 929
Koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu	-1 789
Koszty leasingów krótkoterminowych uwzględnione w koszcie własnym sprzedaży	-2 575
Koszty leasingu aktywów o niskiej wartości uwzględnione w kosztach ogólnego zarządu	-659
Zmienne opłaty leasingowe nieujęte w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu uwzględnione w kosztach sprzedaży	0
Zyski lub straty ze sprzedaży i leasingu zwrotnego	0
Łączna kwota ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	<u>-16 952</u>

Całkowity wpływ środków pieniężnych z tytułu leasingów ujęty w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wyniósł 23 295 tysięcy złotych.

19.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego (okres do 31 grudnia 2018 roku – przed wdrożeniem MSSF 16)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiały się następująco:

	<i>31 grudnia 2018</i>
	<i>Opłaty minimalne</i>
W okresie 1 roku	13 587
W okresie od 1 do 5 lat	34 034
Powyżej 5 lat	14 322
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	61 943
Minus koszty finansowe	-5 986
Zdyskontowana wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	55 957
krótkoterminowe	11 946
długoterminowe	44 011

19.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego (okres do 31 grudnia 2018 roku – przed wdrożeniem MSSF 16)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiały się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>
W okresie 1 roku	2 205
W okresie od 1 do 5 lat	3 777
Powyżej 5 lat	0
	5 982

20. Aktywa niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019

	<i>Znak towarowy</i>	<i>Licencje na programy komputerowe, prace rozwojowe</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2019	2 200	2 376	4 576
Zwiększenia, w tym:	0	3 021	3 021
Nabycie	0	3 021	3 021
Transfery	0	14	14
Zmniejszenia, w tym:	0	143	143
Likwidacja	0	143	143
31 grudnia 2019	2 200	5 268	7 468
<u>Umorzenie aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2019	2 200	1 905	4 105
Zwiększenia, w tym:	0	304	304
Amortyzacja okresu	0	304	304
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	0	0
Likwidacja	0	0	0
31 grudnia 2019	2 200	2 209	4 409
<u>Wartość netto</u>			
Saldo otwarcia	0	471	471
Saldo zamknięcia	0	3 059	3 059

Grupa posiada znak towarowy „Elmont”. Na dzień 31 grudnia 2019 roku znak był w całości umorzony.

Inne aktywa niematerialne posiadają określony okres użytkowania oszacowany na podstawie analizy ekonomicznego okresu użyteczności i są amortyzowane metodą liniową przez okres 2 do 8 lat. Aktywa niematerialne badane są pod kątem utraty wartości w przypadku zaistnienia przesłanek wskazujących na taką utratę. Grupa nie ustanowiła żadnych zabezpieczeń na aktywach niematerialnych.

W innych aktywach niematerialnych Grupa na dzień 31 grudnia 2019 roku wykazuje prace rozwojowe o wartości 119 tysięcy złotych (31 grudnia 2018 roku: 179 tysięcy złotych) związane z opracowaniem technologii produkcji elementów wykorzystywanych w realizacji kontraktów budowlanych.

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018

	<i>Znak towarowy</i>	<i>Licencje na programy komputerowe, prace rozwojowe</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2018	2 200	2 211	4 411
Zwiększenia, w tym:	0	171	171
Nabycie	0	171	171
Transfery	0	4	4
Zmniejszenia, w tym:	0	10	10
Likwidacja	0	10	10
31 grudnia 2018	2 200	2 376	4 576
<u>Umorzenie aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2018	2 200	1 564	3 764
Zwiększenia, w tym:	0	350	350
Amortyzacja okresu	0	350	350
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	9	9
Likwidacja	0	9	9
31 grudnia 2018	2 200	1 905	4 105
<u>Wartość netto</u>			
Saldo otwarcia	0	647	647
Saldo zamknięcia	0	471	471

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

21. Wartość firmy

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Elmont - Kostrzyn Wlkp. Sp. z o.o.	9 008	9 008
Torpol MS Sp. z o.o.*	0	0
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	0	0
Razem	9 008	9 008
	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2019	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2018
Wartość firmy z konsolidacji na początek okresu:	9 008	9 008
Zwiększenia w związku ze zmianą struktury Grupy	0	0
Zmniejszenia z tytułu odpisu wartości firmy w spółkach zależnych	0	0
Razem wartość bilansowa na koniec okresu:	9 008	9 008

*Wartość firmy Torpol MS Sp. z o.o. wynosi 410 złotych.

Test na utratę wartości firmy i aktywów trwałych

Zgodnie z zasadami MSR 36 Zarząd jednostki dominującej przeprowadził test na utratę wartości aktywów trwałych, w tym niepodlegającej amortyzacji wartości firmy powstałej po nabyciu spółki Elmont (połączenie z jednostką dominującą w 2011 roku) w wysokości 9 008 tysięcy złotych. Test został przeprowadzony poprzez porównanie wartości bilansowej aktywów z wartością odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

W wyniku zakupu spółki Elmont (2008 roku) a także późniejszego połączenia z Torpol S.A. (2011 roku) zaistniała synergia, która spowodowała zwiększenie działalności związanej z robotami na kontraktach kolejowych oraz bezpośrednio związanymi z nimi robotami elektroenergetycznymi, które stanowią nieodłączny element każdego kontraktu kolejowego. Zarząd jednostki dominującej połączył segment „Infrastruktura elektroenergetyczna” z segmentem „Drogi kolejowe” kierując się podobieństwem cech gospodarczych, w tym m.in. podobieństwem procesów produkcyjnych oraz tą samą grupą odbiorców świadczonych usług. Segment „Infrastruktura elektroenergetyczna” na dzień 31 grudnia 2014 przestał istnieć. Wartość firmy analizowana jest zatem na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jaki stanowi segment kolejowy.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustalono na podstawie wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych przed opodatkowaniem w okresie 2020-2023, przyjęte w budżetach finansowych zatwierdzonych przez Zarząd i wyrażone są w wartościach nominalnych.

Prognozowane przychody Spółki Torpol S.A. oszacowano na podstawie kontraktów, które Spółka Torpol S.A. posiada w swoim portfelu oraz na założeniu pozyskania nowych zleceń.

Analizowanym segmentem działalności Spółki jest budownictwo kolejowe, zatem kluczowym czynnikiem rozwoju Spółki będą inwestycje w infrastrukturę kolejową w Polsce. Zarząd zakłada wysokość prognozowanych przychodów w oparciu o ogłoszone plany inwestycyjne PKP PLK (Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku), udział spółki Torpol S.A. w rynku budownictwa kolejowego na poziomie 15% i prawdopodobieństwo pozyskania zleceń.

W okresie prognozy (2020-2023) Zarząd ponadto zakłada:

- średnią marżę brutto ze sprzedaży na poziomie 5,6% (5,2% w 2018 r.);
- nakłady inwestycyjne w latach 2020-2022 w łącznej wysokości 90,3 mln złotych (wspierając głównie segment robót torowych i sieciowych) oraz w kolejnych latach średnio 20 mln złotych rocznie, co obejmuje inwestycje o charakterze odtworzeniowym, konieczne do bieżącego utrzymania aktywów Spółki. W okresie porównawczym (2018 r.) prezentowano nakłady inwestycyjne na poziomie 98,4 mln złotych w latach 2019-2021, oraz w kolejnych latach nakłady odtworzeniowe na średnim poziomie 16 mln;
- amortyzację na poziomie nakładów inwestycyjnych w okresie rezydualnym;
- stopę dyskontową przed opodatkowaniem na poziomie 9,08% (9,52% w 2018 r.), liczonej jako średnioważony koszt kapitału własnego i obcego (WACC);
- stopę wzrostu wartości przepływów pieniężnych po okresie prognozy szczegółowej na poziomie 2,6% (2,5% w 2018 r.), odpowiadającemu poziomowi prognozowanej średniej inflacji;
- wartość zobowiązań oprocentowanych w wysokości 170,6 mln złotych (119,3 mln w 2018 r.);

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

- dyskonto z tytułu braku kontroli w wysokości 10% (10% w 2018 r.).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne obliczona na podstawie wartości użytkowej znacznie przekroczyła sumę wartości księgowej wartości firmy Elmont i aktywów trwałych spółki Torpol, które są związane z segmentem kolejowym.

Zdaniem Spółki, żadna racjonalna zmiana kluczowych założeń (przychód, marża, stopa dyskontowa) przyjętych do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego środki pieniężne ((325 555 tysięcy złotych) – definiowanej przez MSR 36 jako wyższą spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży aktywa i jego wartości użytkowej - nie sprawi, że wartość bilansowa tego ośrodka – którą stanowi testowane aktywo (9 008 tysięcy złotych) powiększone o sumę rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów z tytułu prawa do jednostki dominującej (141 820 tysięcy złotych) - przewyższą jego wartość odzyskiwalną.

22. Udział we wspólnych ustaleniach umownych

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Akcje i udziały we wspólnych przedsięwzięciach	777	878
Razem	777	878
- długoterminowe	777	878

Do wartości akcji i udziałów zalicza się udział we wspólnym przedsięwzięciu wyceniany metodą praw własności, który jest odpisany w notcie 22.2.

22.1. Wspólne działanie – NLF Torpol Astaldi Spółka cywilna

Grupa posiada 50%-owy udział w spółce NLF Torpol Astaldi spółka cywilna z siedzibą w Łodzi zajmującej się działalnością w zakresie budowy dróg szynowych i kolei podziemnej. Udział w Spółce kwalifikowany jest jako wspólne działanie i ujmowany w sprawozdaniu skonsolidowanym zgodnie z udziałem w Spółce. Spółka NLF Torpol Astaldi spółka cywilna powołana została do prowadzenia kontraktu budowy dworca Nowa Łódź Fabryczna w imieniu konsorcjum, w którym Torpol S.A. posiada udział 40%. Finalnie całość uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów na kontrakcie dzielona jest na konsorcjantów w proporcjach do posiadanego udziału w konsorcjum.

22.2. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Grupa posiada 50%-owy udział w spółce Lineal Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu zajmującej się działalnością w zakresie architektury. W podanych okresach sprawozdawczych nie nastąpiły żadne zmiany własnościowe lub praw do głosu w Grupie w tym wspólnym przedsięwzięciu. Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące aktywów i zobowiązań spółki Lineal Sp. z o.o.:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	704	1 143
Aktywa trwałe (długoterminowe)	25	29
Zobowiązania krótkoterminowe	164	406
Zobowiązania długoterminowe	0	0
Przychody ze sprzedaży	0	1 227
Koszt własny sprzedaży	0	1 857
Przychody ogółem	0	1 231
Koszty ogółem	0	2 107
Zysk netto z działalności kontynuowanej		-875
Inne całkowite dochody netto	-202	0
Udział w zysku /stracie - wspólnego przedsięwzięcia	-101	-478

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2019 roku, 31 grudnia 2018 roku Spółka Lineal nie posiadała aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

22.3. Wspólne działanie – kontrakty realizowane w konsorcjach

Grupa realizuje kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych bez tworzenia odrębnych jednostek. Grupa traktuje udział w takich kontraktach jako udział we wspólnych działaniach jeżeli występuje współkontrola. W związku z powyższym Grupa rozpoznaje w rachunku zysków i strat tylko część wynikającą z udziału w konsorcjum (nota 13.1.1).

Grupa nie ujęła w bilansie aktywów i zobowiązań przypadających na Partnerów konsorcjum.

23. Rozliczenia międzyokresowe w aktywach

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Podatki i opłaty	14	9
Gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe*	12 067	4 517
Prenumeraty	171	85
Ubezpieczenia	9 194	4 314
Pozostałe koszty dotyczące przychodów roku następnego	471	2
Świadczenia pracownicze	13	0
Pozostałe	67	86
Razem	21 997	9 013
- krótkoterminowe	12 410	6 568
- długoterminowe	9 587	2 445

* Koszty z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych zawieranych w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów o usługi budowlane oraz usunięcia wad i usterek są rozliczane w koszty kontraktu w czasie jego trwania, a po zakończeniu kontraktu - do końca okresu gwarancyjnego. Koszty gwarancji dotyczące przyszłych okresów są ujmowane w ramach rozliczeń międzyokresowych w aktywach.

24. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiadała aktywów trwałych zaklasyfikowanych do sprzedaży.

25. Świadczenia pracownicze

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Na dzień 1 stycznia	982	868
Utworzenie rezerwy	1 308	262
Zyski i straty aktuarialne	-564	-57
Koszty wypłaconych świadczeń	-24	-91
Na dzień 31 grudnia	1 702	982

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Stopa dyskontowa (%)	2,11	3,13
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50	2,50
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,50	2,50

Wskaźnik rotacji pracowników został przyjęty na podstawie danych historycznych Grupy.

Analiza wrażliwości – wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń:

	31 grudnia 2019		31 grudnia 2018	
	Wzrost	Wzrost	Spadek	Spadek
Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o jeden punkt procentowy	-166	198	-94	112
Zmiana współczynnika rotacji o jeden punkt procentowy	-73	81	-40	44
Zmiana wynagrodzenia o jeden punkt procentowy	214	-182	122	-104

26. Zapasy

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Materiały (według ceny nabycia)	44 094	57 709
Towary (według ceny nabycia)	1	19
Zaliczki na dostawy	664	731
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	44 759	58 459
Krótkoterminowe*	44 759	58 459
Długoterminowe	0	0

*Zapasy przewidziane są do wykorzystania w ciągu roku obrotowego.

W 2019 roku oraz w 2018 roku w Spółce nie było zmian odpisów aktualizujących wartość

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w 2019 roku oraz w 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2019 roku ani na dzień 31 grudnia 2018 roku nie było zapasów wycenianych w cenie sprzedaży netto.

27. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności długoterminowe

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Należności finansowe:		
Należności długoterminowe z tyt. kwot zatrzymanych	92	43
Kaucje zabezpieczające utrzymywane na rachunkach bankowych	12 306	9 767
Należności długoterminowe ogółem	12 398	9 810

Należności krótkoterminowe

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Należności finansowe:		
Należności z tytułu dostaw i usług:	621 649	299 912
Należności z tytułu dostaw i usług	621 649	299 912
Należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych	0	0
Kredyty i pożyczki	72	56
Pozostałe należności finansowe	5 191	2 610
Kaucje zabezpieczające utrzymywane na rachunkach bankowych	3 178	549
Należności z tytułu sprzedaży środków trwałych	1	0
Kaucje z tytułu zawartych umów handlowych	2 012	2 061
Należności niefinansowe:		
Należności z tytułu podatku dochodowego	0	0
Aktywa z umów z klientami i inne niezafakturowane przychody	188 151	289 680
Aktywa z tytułu umów z klientami * (nota 13.1.2)	188 007	288 574
Inne niezafakturowane przychody	144	1 106
Pozostałe należności niefinansowe	3 637	9 250
Wypłacone zaliczki	2 227	2 400
VAT naliczony do rozliczenia w kolejnych okresach	0	5 771
Inne należności	1 410	1 079
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności ogółem netto	818 700	601 508
Odpis na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu dostaw i usług	8 550	9 064
Odpis na oczekiwane straty kredytowe innych należności	153	367
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	827 403	610 939

* dotyczą rozliczenia kontraktów budowlanych

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-60-dniowy termin płatności.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota należności, na których ustanowiono cesję będącą zabezpieczeniem umów kredytowych oraz umowy pożyczki wyniosła 260 862 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2018 roku: 243 879 tysięcy złotych).

Grupa wykonuje swoje usługi przede wszystkim na rzecz jednostek publicznych oraz pozyskujących środki z funduszy publicznych, w tym funduszy unijnych. Każde pozyskane zamówienie poprzedzone jest procedurą przetargową. Dzięki temu ryzyko kredytowe oceniane jest jako niskie.

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Do jednego miesiąca	444 698	178 539
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	163 170	118 905
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	57	0
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	0	146
Powyżej 1 roku	1 774	1 358
Należności przeterminowane	20 500	10 028
Należności ogółem (brutto)	630 199	308 976
Odpis na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu dostaw i usług	8 550	9 064
Należności netto	621 649	299 912

Należności z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Przeterminowane do jednego miesiąca	9 398	159
Przeterminowane powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	783	725
Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	886	167
Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	1 689	3 478
Przeterminowane powyżej 1 roku	7 744	5 499
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	20 500	10 028
Odpis na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu dostaw i usług	8 420	8 984
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	12 080	1 044

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe na należności z tytułu dostaw i usług:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Odpis na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu dostaw i usług na dzień 1 stycznia	9 064	4 768
Zwiększenie	1 636	4 842
Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej	0	0
Wykorzystanie	-249	0
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	-1 471	-546
Odpis na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia	8 550	9 064

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku były przeterminowane, ale nie uznano iż utraciły wartość i nie objęto odpisem.

	<i>Razem</i>	<i>Bieżące</i>	<i>Przeterminowane, lecz ściągalne</i>				
			<i>< 30 dni</i>	<i>30-90 dni</i>	<i>90-180 dni</i>	<i>180-360 dni</i>	<i>>360 dni</i>
31 grudnia 2019	621 649	609 569	9 398	772	880	328	702
31 grudnia 2018	299 912	298 867	149	75	165	254	402

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

28. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

1) Na jednym z kontraktów budowlanych środki zgromadzone na rachunku bankowym przeznaczone są wyłącznie na realizację danego kontraktu ponadto wypływ środków z rachunków potwierdza Partner Konsorcjum. Jednocześnie Torpol S.A. ma wpływ na wypłatę środków przynależnych Partnerowi Konsorcjum. W związku z aneksem do umowy rachunku bankowego podpisanym w grudniu 2016 roku rachunek Konsorcjum zmienił status z rachunku powierniczego na rachunek bankowy. W efekcie Torpol S.A. poczynając od dnia 31 grudnia 2016 roku prezentuje 100% środków zgromadzonych na tym rachunku.

Saldo wyżej opisanych środków pieniężnych prezentowanych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty wynosiło:

- na dzień 31 grudnia 2019 roku 1 264 tysiące złotych,
- na dzień 31 grudnia 2018 roku 894 tysiące złotych.

Środki pieniężne na rachunkach VAT na 31 grudnia 2019 roku wynoszą 11 224tysięcy złotych (6 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2018 roku). Zgodnie z osądem Zarządu, ograniczenia w dysponowaniu tymi środkami wynikające z przepisów podatkowych dotyczących mechanizmu podzielonej płatności, nie wpływają na ich klasyfikację jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty ponieważ Spółka wykorzystuje je na bieżąco do regulowania publicznoprawnych zobowiązań krótkoterminowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	22 867	33 942
Lokaty krótkoterminowe	177 988	0
Inne środki pieniężne	0	0
Razem	200 855	33 942
w tym:		
- kwoty na realizację konkretnych kontraktów	1 264	894
- kwoty na rachunku zagranicznej jednostki	0	344

29. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania przepływów pieniężnych przedstawia poniższa tabela:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
1. Pozycja "pozostałe"- przepływy z działalności operacyjnej:	-1 140	200
-korekta – działalność zaniechana	443	19 138
-korekta - amortyzacja Torpol Norge AS	-3	1 151
-korekta – kapitał własny	-7 560	-20 089
-korekta – inne zmniejszenia	238	0
-korekta - dywidenda	5 742	0
2. Pozycja "pozostałe" - przepływy z działalności inwestycyjnej:	-2 073	-1 317
-korekta – naprawy rewizyjne	-2 073	-1 336
-korekta – pozostałe	0	19
3. Pozycja "pozostałe" - przepływy z działalności finansowej:	19 795	2 673
-korekta –leasing zwrotny	19 795	2 673
4. Pozycja "Zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami"	-220 327	-224 052
-bilansowa zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami	-219 764	-224 328
-korekta należności – naliczone odsetki	-656	210
- korekta należności – podatek dochodowy	102	6
- korekta należności -wycena	-9	60
5. Pozycja "Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek"	333 517	-11 943
-bilansowa zmiana stanu zobowiązań i zobowiązań z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów oraz zaliczek na dostawy	346 862	-13 341
-korekta zobowiązań – sprzedaż	2 016	0
-korekta zobowiązań – zobowiązania inwestycyjne	-507	-8
-korekta zobowiązań – odsetki	432	-829
-korekta zobowiązań – leasing	6 876	2 235
-korekta zobowiązań – podatek dochodowy	-28 380	0
-korekta zobowiązań – inne	6 218	0
6. Pozycja "Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych"	-8 481	16 457
-bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-36 385	16 457
-korekta – aktywo na podatek odroczony nierozliczane przez wynik	27 904	0
7. Pozycja "Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych"	-18 735	-8 828
-bilansowa zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	-26 472	283
-korekta - amortyzacja	-22 288	-17 412
-korekta – zysk na działalności inwestycyjnej	-2 560	0
-korekta – zobowiązania inwestycyjne	506	8
-korekta – naprawy rewizyjne	2 073	1 336
-korekta – leasing	30 395	7 629
korekta – likwidacja napraw	-389	-672

30. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

30.1. Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
TF Silesia Sp. z o.o.	1 746	1 746
Nationale-Nederlanden OFE	407	400
PKO TFI	404	404
NN Investment Partners TFI S.A.	377	377
Pozostali	1 660	1 667
Razem	4 594	4 594

30.1.1 Wartość nominalna udziałów/akcji

1 lipca 2014 roku nastąpił przydział akcji Torpol S.A. w ramach pierwszej oferty publicznej, w której dotychczasowy właściciel Polimex – Mostostal sprzedał wszystkie posiadane akcje. W ramach oferty publicznej inwestorom zostało zaoferowanych 15 570 000 akcji serii A, tj. wszystkie akcje należące dotychczas do Polimex – Mostostal S.A. oraz 7 400 000 prawa do akcji serii B. Akcje serii A oraz akcje serii B dają te same prawa. Cena nominalna oferowanego akcji i praw do akcji to 8 złotych. Pierwsze notowanie akcji i praw do akcji Torpol S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. odbyło się 8 lipca 2014 roku.

W dniu 22 sierpnia 2014 roku Spółka powzięła informację z danych Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego o wydaniu przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego postanowienia o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku z emisją 7 400 000 akcji serii B oraz wykreśleniu ówczesnego, jedyne akcjonariusza Polimex-Mostostal S.A. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki wynosi 4 594 tysięcy złotych i dzieli się na 15 570 000 akcji serii A oraz 7 400 000 akcji serii B (łącznie 22 970 000 akcji w pełni opłaconych) o wartości nominalnej 0,20 zł każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, na okaziciela, dającymi prawo do 1 głosu. W roku 2019 i 2018 nie było zmian w kapitale zakładowym jednostki dominującej.

Zgodnie ze statutem Spółki do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w sprawie podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego.

30.1.2 Akcjonariusze o znaczącym udziale

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
TF Silesia Sp. z o.o.		
udział w kapitale	38%	38%
udział w głosach	38%	38%
Nationale-Nederlanden OFE*		
udział w kapitale	8,87%	8,71%
udział w głosach	8,87%	8,71%
PKO TFI**		
udział w kapitale	8,79%	8,79%
udział w głosach	8,79%	8,79%
NN Investment Partners TFI S.A.		
udział w kapitale	8,21%	8,21%
udział w głosach	8,21%	8,21%

*na podstawie wykazu akcjonariuszy po NWZ z dnia 9 lipca 2019 roku (RB nr 47/2019) oraz 23 października 2019 roku (RB nr 73/2019);

** dotyczy akcji będących w posiadaniu funduszy zarządzanych przez podmiot

30.2. Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe

	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe*</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Pozostały kapitał zapasowy</i>	<i>Razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2019	138 711	54 617	3 532	196 860
Zwiększenie kapitału rezerwowego/zapasowego z tytułu podziału zysku	2 424	0	0	2 424
Na dzień 31 grudnia 2019	141 135	54 617	3 532	199 284
Na dzień 1 stycznia 2018	138 711	54 617	4 301	197 629
Zwiększenie kapitału rezerwowego/zapasowego z tytułu podziału zysku	0	0	-769	-769
Na dzień 31 grudnia 2018	138 711	54 617	3 532	196 860

* Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz niepodlegającego podziałowi kapitału z połączenia.

Pozostałe kapitały rezerwowe zgodnie ze Statutem Spółki Akcyjnej tworzone są na pokrycie szczególnych strat lub wydatków.

30.3. Dywidendy wypłacone. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych od dnia przekształcenia w spółkę akcyjną, jednostka dominująca jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przeznaczają się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu jednostki dominującej, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki dominującej. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie. Jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca spełniła wymogi w zakresie wysokości kapitału zapasowego przewidziane w Kodeksie Spółek Handlowych.

Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji. Jeżeli akcje nie są całkowicie pokryte, zysk rozdziela się w stosunku do dokonanych wpłat na akcje (art. 347 KSH). Zgodnie z § 20 ust. III Statutu jednostki dominującej, zysk pozostały po dokonaniu obowiązkowych odpisów przeznaczony jest w pierwszej kolejności na pokrycie straty za lata ubiegłe.

Zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 11 czerwca 2019 roku zysk Spółki za rok kończący się 31 grudnia 2018 został w wysokości 5 742 500,00 złotych przeznaczony na wypłatę dywidendy (dywidenda wypłacona 31 października 2019 roku).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku istnieje ograniczenie dotyczące wypłaty dywidendy wynikające z umów finansowych z bankiem Bankiem Gospodarstwa Krajowego. W umowach z Bankiem Gospodarstwa Krajowego znajduje się zapis, że Zleceniodawca wypłaci dywidendę, o ile będą spełnione warunki finansowania określone w umowie przed i po wypłacie dywidendy (brak przypadków niedotrzymania warunków umowy). Dywidenda może zostać wypłacona także w sytuacji, w której wystąpi niespełnienie warunków finansowania i BGK wcześniej wyrazi zgodę na wypłatę dywidendy oraz poinformuje, że nie skorzysta z zastosowania sankcji przewidzianych w umowie z tytułu niedotrzymania warunków umowy.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie ma decyzji co do wnioskowania o wypłacie dywidendy za 2019 rok.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

31. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki otrzymane

	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Długoterminowe			
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o.	31 marca 2022	30 000	0
Zobowiązania z tytułu umów leasingu zwrotnego		33 979	0
Krótkoterminowe			
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o.	31 października 2019	0	4 000
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o.	31 października 2020	4 000	4 000
Kredyt w rachunku kredytowym (Bank Gospodarstwa Krajowego)	31 sierpnia 2019	0	50 000
Kredyt w rachunku bieżącym (mBank S.A.)	8 marca 2019	0	1 952
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o.	30 września 2020	50 000	0
Zobowiązania z tytułu umów leasingu zwrotnego		4 569	0
Odsetki		327	41
Razem		122 875	59 993

GRUPA TORPOL S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Lp.	Bank kredytujący / pożyczkodawca	Kwota i waluta kredytu wg umowy (w tysiącach)	Zadłużenie z tytułu kredytu / pożyczki (w tysiącach)	Zadłużenie z tytułu odsetek – waluta (w tysiącach)	Termin spłaty	Rodzaj kredytu	Oprocentowanie	Zabezpieczenie kredytu		
								Zastawy rejestrowe	Hipoteki	Cesje/Poręczenia / Weksle / Oświadczenia
1	Bank Gospodarstwa Krajowego	20 000 PLN	0 PLN	0 PLN	26 stycznia 2020	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR 1M + marża Banku	zastaw rejestrowy na palownicy kolejowej typu PV 15PRP oraz zastaw na profilarce do tłuczni USP5000C wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej	brak	1) pełnomocnictwo do rachunków w Banku, 2) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 par. 1 punkt 5 Kcp do kwoty 30.000 tysięcy PLN
2	Bank PEKAO S.A.	10 000 PLN	0 PLN	1 PLN	31 lipca 2019	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR 1M + marża Banku	zastaw rejestrowy na 3 transporterach materiałów sypkich MFS 40 oraz na 25 wagonach 412 Za wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej	brak	1) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, 2) pełnomocnictwo do rachunków w Banku, 3) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 pat. 1 pkt 5 Kpc do kwoty 24 000 tysiące PLN
3	mBank S.A. (współkredytobiorcą jest Torpol Oil & Gas Sp. z o.o.	15 000 PLN	0 PLN	9 PLN	30 czerwca 2020	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR ON + marża Banku	zastaw rejestrowy na 3 transporterach materiałów sypkich MFS 40 wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej	brak	1) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową Torpol S.A. 2) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową Torpol Oil & Gas Sp. z o.o. 3) solidarna odpowiedzialność Torpol S.A. i Torpol Oil & Gas Sp. z o.o.
4	TF Silesia Sp. z o.o.	4 000 PLN	4 000 PLN	15 PLN	31 października 2020	pożyczka	WIBOR 1M + marża	zastaw rejestrowy na zgrzewarce na podwoziu DAF, oczyszczarce tłuczni, 3 transporterach materiałów sypkich MFS 40 wraz z cesją praw z polis ubezpieczeniowych	brak	1) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 par. 1 punkt 5 Kcp do kwoty 12 000 tysięcy PLN 2) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

5	TF Silesia Sp. z o.o.	50 000 PLN	50 000 PLN	189 PLN	30 września 2020	pożyczka	WIBOR 1M + marża	brak	brak	1) świadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 par. 1 punkt 5 Kpc do kwoty 75 000 tysięcy PLN 2) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową 3) cesja wierzytelności z kontraktu
6	TF Silesia Sp. z o.o.	30 000 PLN	30 000 PLN	113 PLN	31 marca 2022	pożyczka	WIBOR 1M + marża	brak	brak	1) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, 2) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 pat. 1 pkt 5 Kpc do kwoty 45.000.000,00 PLN, 3) cesja wierzytelności z kontraktu
Razem PLN		129 000 PLN	84 000 PLN	327 PLN						

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

32. Rezerwy

32.1. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwy na naprawy gwarancyjne</i>	<i>Świadczenia po okresie zatrudnienia</i>	<i>Rezerwa na sprawę sporną</i>	<i>Rezerwa na koszty kontraktów</i>	<i>Rezerwa na straty na kontraktach</i>	<i>Ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2019	2 761	982	0	306	1 031	5 080
Utworzone w ciągu roku obrotowego	739	744	0	0	2 818	4 301
Wykorzystane	0	24	0	58	0	82
Rozwiązane	0	0	0	248	0	248
Na dzień 31 grudnia 2019	3 500	1 702	0	0	3 849	9 051
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2019	3 500	122	0	0	3 849	7 471
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2019	0	1 580	0	0	0	1 580
Razem	3 500	1 702	0	0	3 849	9 051
Na dzień 1 stycznia 2018	2 061	868	113	1 250	0	4 292
Utworzone w ciągu roku obrotowego	700	184	0	4	1 031	1 919
Wykorzystane	0	70	0	0	0	70
Rozwiązane	0	0	113	948	0	1 061
Na dzień 31 grudnia 2018	2 761	982	0	306	1 031	5 080
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2018	2 761	47	0	306	1 031	4 145
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2018	0	935	0	0	0	935
Razem	2 761	982	0	306	1 031	5 080

Grupa tworzy rezerwy metodą szczegółowej identyfikacji analizując ryzyko związane z poszczególnymi transakcjami.

Grupa tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych odnotowanych w latach ubiegłych. Grupa na dzień 31 grudnia 2019 roku wykazała rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych w kwocie 3 500 tysięcy złotych (2018 rok: 2 761 tysięcy złotych).

32.2. Inne rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie utworzyła innych rezerw.

33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

33.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania długoterminowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Rezerwy	1 580	935
Zobowiązania finansowe:		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	63 979	4 000
Pozostałe zobowiązania finansowe	51 500	63 417
Zobowiązania z tytułu leasingu (nota 19)	36 580	44 011
Zobowiązania finansowe inne	159	5 650
Zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	14 761	13 756
Razem	117 059	68 352

Zobowiązania krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Zobowiązania finansowe:		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	340 789	274 596
Wobec jednostek powiązanych	180	288
Wobec jednostek pozostałych	340 609	274 308
Kredyty i pożyczki	58 896	55 993
Pozostałe zobowiązania finansowe	23 571	17 754
Zobowiązania z tytułu leasingu	12 500	11 946
Zobowiązania z tyt. zakupu środków trwałych	555	48
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	5 451	4 880
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	5 065	759
Inne zobowiązania	0	121
Zobowiązania niefinansowe:		
Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami i przychodami przyszłych okresów	172 919	5 307
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	171 883	2 005
Rozliczenie międzyokresowe przychodów	1 036	3 302
Zaliczki otrzymane na kontrakty	243 932	133 825
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	64 378	55 328
Podatek VAT	28 322	48 775
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 598	1 324
Pozostałe z tytułu podatków ceł i ubezpieczeń społecznych	5 516	4 571
Podatek CIT	28 381	0
Inne zobowiązania	561	658
Rozliczenia międzyokresowe (nota 34.2)	31 824	27 211
Rezerwy (nota 33.1)	7 471	4 145
Razem	943 780	574 159

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań:

Transakcje z podmiotami powiązаныmi są zawierane na warunkach rynkowych (typowe transakcje handlowe).

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są oprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 30 dniowych.

Zobowiązania publicznoprawne są płacone zgodnie z terminami płatności regulowanymi przez polskie przepisy prawa. Zobowiązania w stosunku do pracowników są regulowane do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą koszty wynagrodzeń.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane na podstawie zaakceptowanych not odsetkowych.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Do jednego miesiąca	219 188	167 328
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	89 830	73 139
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	10 012	3 406
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	8 638	17 189
Powyżej 1 roku	8 784	7 461
Zobowiązania przeterminowane	4 337	6 073
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług ogółem	340 789	274 596

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Przeterminowane do jednego miesiąca	1 873	3 626
Przeterminowane powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	622	610
Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	170	988
Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	743	259
Przeterminowane powyżej 1 roku	929	590
Zobowiązania przeterminowane ogółem	4 337	6 073

33.2. Rozliczenia międzyokresowe w pasywach

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:		
Niewykorzystanych urlopów	5 430	4 315
Premii i nagród	5 728	5 617
Badania sprawozdania finansowego	118	66
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów dotyczących podwykonawców	20 286	16 701
Rezerwa na koszty i sprawy sporne	262	437
Pozostałe	0	75
Razem	31 824	27 211
- krótkoterminowe	31 824	27 211
- długoterminowe	0	0

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

34. Zobowiązania warunkowe

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych	944 122	619 667
Weksle własne	2 500	2 500
Inne zobowiązania warunkowe	3 509	1 337
Razem zobowiązania warunkowe	950 131	623 504

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki i towarzystwa ubezpieczeniowe na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Instytucjom finansowym przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Ewentualny przewidywany czas wypływów środków pieniężnych trudno określić.

34.1. Sprawy sądowe**Sprawy prowadzone przeciwko jednostkom Grupy**

Lp.	Opis przedmiotu sporu	Wartość przedmiotu sporu	Nazwa strony przeciwnej	Nazwa organu, przed którym toczy się postępowanie	Etap sprawy
1	O zapłatę	1 179	Smay Sp. z o.o.	Sąd Okręgowy w Krakowie	Pozew opiera się na uznaniu umowy zawartej pomiędzy Smay Sp. z o.o. a podwykonawcą za umowę o roboty budowlane i w związku z tym solidarnej odpowiedzialności z art. 647 (1) k.c. pozwanej. Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości ponieważ umowa na podstawie której dochodzone jest roszczenie była umową dostawy sprzętu, ponadto dostawca nie był Spółce zgłoszony w trybie art. 647 (1) par. 3 k.c. Sprawa w toku. Kolejny termin rozprawy w dniu 28.05.2020 roku.
2	O zapłatę	262	Agnes S.A.	Sąd Okręgowy w Poznaniu	Powództwo oparte jest na art. 5 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, czyli powód żąda odsetek ustawowych po upływie 30 dni liczonych od doręczenia pozwanemu faktury. Na rozprawie w dniu 11 grudnia 2018 r. ogłoszono wyrok - powództwo uwzględnione częściowo. W dniu 13 grudnia 2018 r. Pozwany złożył wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku z uzasadnieniem. W dniu 09.10.2019 roku złożono apelację, 10.01.2020 roku zarejestrowano sprawę w Sądzie Apelacyjnym. Sprawa w toku.

W oparciu o opracowania prawne Zarząd Spółki podjął decyzję o niezawijaniu rezerwy na sprawę wymienioną w punkcie 1.

Sprawy prowadzone z wniosku jednostek Grupy

Lp.	Opis przedmiotu sporu	Wartość przedmiotu sporu	Nazwa strony przeciwnej	Nazwa organu, przed którym toczy się postępowanie	Etap sprawy
1	O zapłatę	48 248 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	PKP PLK S.A., Miasto Łódź i PKP S.A.	Sąd Okręgowy w Łodzi	W dniu 18 września 2017 r. Konsorcjum wniosło przeciwko Zamawiającemu pozew o zapłatę 48 248 259,04 zł tytułem wynagrodzenia za roboty dodatkowe w zakresie odtworzenia replik starego dworca wraz z zadaniem nowego Dworca Łódź Fabryczna. W dniu 2 stycznia 2018 r. pełnomocnik PKP PLK S.A. wniósł odpowiedź na pozew. Na rozprawach przesłuchiwani są kolejni świadkowie. 5 grudnia 2019 r. Konsorcjum złożyło wniosek dowodowy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów. 16 grudnia 2019 r. – pismo procesowe PKP PLK z wnioskiem o pominięcie wniosku dowodowego Konsorcjum z dnia 5 grudnia 2019 r. 29 lutego 2020 r. – upływa termin na złożenie przez wszystkie strony postępowania pism procesowych zawierających podsumowanie postępowania dowodowego. W dniu 2 marca 2020r. Konsorcjum złożyło pismo procesowe zawierające podsumowanie postępowania dowodowego. Podobne pisma zostały złożone także przez pozostałe strony, tj. Miasto Łódź – w dniu 26 lutego 2020r. oraz 2 marca 2020r. przez PKP PLK i przez PKP S.A.
2	O zapłatę	1 406 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	Miasto Łódź	Sąd Okręgowy w Łodzi	W dniu 6 grudnia 2017 r. Konsorcjum wniosło pozew przeciwko Miastu Łódź, o zasądzenie od Miasta Łódź na rzecz Konsorcjum kwoty 1 406 237,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Powództwo obejmuje roszczenia Konsorcjum o zwrot nienależnego świadczenia w postaci wartości usług realizowanych bez podstawy umownej na rzecz Miasta Łódź polegających na konserwacji i utrzymaniu systemów i urządzeń zlokalizowanych w części miejskiej Dworca Łódź Fabryczna oraz części wspólnej Dworca w zakresie, za jaki odpowiada Miasto Łódź w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. (przedświadczenie). Na rozprawach zostali przesłuchani kolejni świadkowie. W dniu 2 maja 2019 r. Miasto Łódź złożyło pismo procesowe podsumowujące postępowanie dowodowe w sprawie. W dniu 31 maja 2019 r. Konsorcjum złożyło pismo procesowe podsumowujące postępowanie dowodowe w sprawie oraz wniosło o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

GRUPA TORPOL S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

					z dokumentów dołączonych do pisma procesowego oraz o zobowiązanie do złożenia dokumentów do akt sprawy. Ponadto w ww. piśmie Konsorcjum doprecyzowało wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z opinii biegłego. 5 sierpnia 2019 r. sąd wydał postanowienie, którym: (i) oddalił wniosek Konsorcjum o dopuszczenie dowodu z opinii zespołu biegłych sprecyzowany w piśmie z dnia 31 maja 2019 roku na okoliczności wskazane w tym piśmie oraz (ii) oddalił wniosek Konsorcjum o zobowiązanie Zarządcy Dworca Łódź-Fabryczna oraz SAT-System sp. z o.o. do złożenia dokumentu w postaci dziennika (książki, rejestru) interwencji (awarii). 17 grudnia 2019 r. - sąd ogłosił wyrok, którym oddalił powództwo w całości. 19 grudnia 2019 r. - Konsorcjum złożyło wniosek o uzasadnienie wyroku. Uzasadnienie wyroku zostało doręczone Konsorcjum w dniu 11 lutego 2020., termin na wniesienie apelacji upływa 25 lutego 2020 r. W dniu 25 lutego 2020r.. Konsorcjum złożyło apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 grudnia 2019r., zaskarżając ten wyrok w całości.
3	O zapłatę	34 017 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	PKP PLK S.A., Miasto Łódź i PKP S.A.	Sąd Okręgowy w Łodzi	W dniu 21 grudnia 2017 r. Konsorcjum złożyło pozew przeciwko Zamawiającemu, wnosząc o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Konsorcjum kwoty 34 017 785,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozwem dochodzone są roszczenia odszkodowawcze z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania przez Zamawiającego ciężących na nim (nich) zgodnie z Kontraktem Głównym oraz ustawą o obowiązkach, które doprowadziło do zakłóceń w realizacji inwestycji. Roszczenia sformułowane w pozwie obejmują wyłącznie koszty pośrednie, tj. koszty ogólne budowy oraz koszty ogólnego zarządu, poniesione przez Konsorcjum w związku z zaistnieniem zakłóceń i przedłużeniem Czasu na Ukończenie na podstawie aneksu nr 7 do Kontraktu Głównego 7 stycznia 2019 r. - wezwanie przez Sąd do rozważenia przez strony możliwości ugodowego załatwienia sporu i zawiadomienia Sądu w terminie 21 dni od daty doręczenia wezwania o wynikach podjętych rokowań ugodowych. W przypadku nie dojścia do u ustalenia warunków ugody Sąd wzywa do rozważenia możliwości skierowania spawy do mediacji; 24 stycznia 2019 r. – wniosek PKP S.A. o wyrażenie zgody na złożenie duplikacji; 28 stycznia 2019 r. – wyrażenie przez Miasto zgody na przeprowadzenie rozmów ugodowych z prośbą o ich przedłużenie do końca kwietnia 2019 r.; 4 lutego 2019 r. - wyrażenie zgody przez PKP S.A. na skierowanie sprawy do mediacji pod warunkiem wyrażenia zgody przez pozostałych Pozwanych tj. PKP PLK i Miasto; 4 lutego 2019 r. – brak zgody PKP PLK na mediację; 5 lutego 2019 r. - wyrażenie zgody przez Konsorcjum na skierowanie sprawy do mediacji wraz z wnioskiem o wyznaczenie stronom terminu do końca kwietnia 2019 r. na poinformowanie Sądu o zakończonych rozmowach i ewentualnym ugodowym zakończeniu sporu. W dniu 14 maja 2019 r. Konsorcjum wniosło o podjęcie przez Sąd czynności w postępowaniu w związku z długotrwałą chorobą sędziego, w tym o wyznaczenie terminu na złożenie pisma procesowego przez PKP PLK i PKP. W dniu 28 czerwca 2019 r. Miasto Łódź złożyło pismo procesowe stanowiące duplikę na replikę na odpowiedź na pozew Konsorcjum. W tym samym dniu, tj. 28 czerwca 2019 r. PKP PLK złożyło duplikę na replikę na odpowiedź na pozew Konsorcjum. Na rozprawie w dniu 28 października przesłuchano dwie osoby w charakterze strony. Sąd odmówił przesłuchania: dwóch osób, które legitymowały się pełnomocnictwem udzielonym przez członków zarządu obu spółek. Za stronę powodową nikt się nie stawił celem przesłuchania w charakterze strony. Pismem z dnia 30 października 2019 r. Miasto Łódź wyraziło zgodę na skierowanie sprawy do mediacji, pod warunkiem zgody pozostałych pozwanych. Pismem z dnia 7 listopada 2019 r. PKP PLK nie wyraziło zgody na mediację. Pismem z dnia 12 listopada 2019 r. PKP S.A. wyraziło zgodę na mediację pod warunkiem zgody pozostałych pozwanych. 27 listopada upływa termin wyznaczony dla Miasta Łódź na 30 na ewentualne podtrzymanie wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków. Wyznaczono następujące terminy rozpraw: 16, 30 marca 2020 r., 5, 27 kwietnia 2020r., 11 maja 2020 r. Pismem z dnia 8 listopada 2019 r. Konsorcjum cofnęło wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków oraz podtrzymało wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka. W dniu 5 marca 2020r. Konsorcjum złożyło wniosek o zmianę terminu przesłuchania dwóch świadków.
4	O zapłatę	34 550	PKP PLK S.A.	Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie	W dniu 7 czerwca złożono wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. Wniosek dotyczy roszczenia w ramach kontraktu „Prace na linii kolejowej nr 216 na odcinku Działdowo – Olsztyn”. Na posiedzeniu w dniu 18.12.2019 rok nie zawarto ugody.

Należności, których dotyczą wyżej opisane sprawy nie zostały rozpoznane w przychodach Grupy.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

34.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Systemu podatkowy w Norwegii jest spójny i dokładnie uregulowany. Stopień stabilności systemu podatkowego jest określany jako wyższy w porównaniu z systemem podatkowym w Polsce.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat (w Norwegii przez okres 10 lat), począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie zidentyfikowano policzalnego ryzyka podatkowego.

35. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi w roku 2019 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wartość:

	<i>Przychody netto ze sprzedaży usług i materiałów</i>	<i>Zakup usług</i>	<i>Należności z tyt. dostaw i usług</i>	<i>Otrzymane pożyczki</i>	<i>Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, odsetek</i>
I Podmioty o znaczącym wpływie na Spółkę:					
Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o.	-	3 092	-	84 000	317
II Wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności:					
Lineal Sp. z o.o.	-	710	-	-	180

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi w roku 2018 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wartość:

	<i>Przychody netto ze sprzedaży usług</i>	<i>Zakup usług</i>	<i>Należności z tyt. dostaw i usług</i>	<i>Otrzymane pożyczki</i>	<i>Zobowiązania z tyt. dostaw i usług</i>
I Podmioty o znaczącym wpływie na Spółkę:					
Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o.	2	134	-	8 000	30
II Wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności:					
Lineal Sp. z o.o.	-	355	-	-	358

35.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych (typowe transakcje handlowe i finansowe).

35.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym spółka zależna podpisała umowy pożyczki z Członkami Zarządu na łączną kwotę 72 tysiące złotych.

35.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Grupy

35.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Zarząd	2 917	2 957
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	2 896	2 862
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	21	95
Rada Nadzorcza	506	424
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	489	424
Świadczenia po okresie zatrudnienia	17	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Razem	3 423	3 381

Grupa jako kadrę kierowniczą traktuje Zarządy Spółek z Grupy.

36. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej wypłacone lub należne za okres zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku, dnia 31 grudnia 2018 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz przegląd sprawozdania finansowego półrocznego	426	284
Wydatki bieżące związane z badaniem sprawozdania finansowego	5	5
Usługi doradztwa	0	0
Razem	431	289

37. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą obligacje, kredyty bankowe, umowy leasingu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej.

37.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej).

	Wartość narażona na ryzyko	Zwiększenie/zmniejszenie	
		+1%	-1%
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 967	1 820	-1 820
Kredyty bankowe	2 003	-1 229	1 229
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	800	-491	491
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	557	339	-339
Kredyty bankowe	984	-600	600
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	918	-559	559

Dla powyższych wycień założono, że ryzyko stopy procentowej dotyczy głównie kredytów bankowych oraz zobowiązań z tytułu leasingu. Do wycięnia wartości narażonej na ryzyko przyjęto iloczyn wartości wynikających z bilansu i WIBOR 1m. WIBOR 1 m na dzień 31 grudnia 2019 roku 1,63% (na dzień 31 grudnia 2018 roku: 1,64%). Zwiększenie/zmniejszenie wykazuje wpływ zwiększenia/zmniejszenia WIBOR 1 m o +1%/-1%.

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2019 - Oprocentowanie zmienne

	1 rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	200 855	0	0	0	0	0	200 855
Obligacje długoterminowe	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki	-58 710	-4 456	-34 598	-4 744	-4 549	-15 033	-122 090
Leasing	-12 686	-10 811	-7 756	-5 008	-5 148	-8 456	-49 865
Razem	129 459	-15 267	-42 354	-9 752	-9 697	-23 489	28 900

31 grudnia 2018- Oprocentowanie zmienne

	1 rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	33 942	0	0	0	0	0	33 942
Obligacje długoterminowe	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty w rachunku bieżącym	-1 993	0	0	0	0	0	-1 993
Kredyty w rachunku kredytowym	-50 000	0	0	0	0	0	-50 000
Pożyczki	-4 000	-4 000	0	0	0	0	-8 000
Leasing	-11 946	- 9 997	-8 353	-6 754	- 5 311	-13 596	-55 957
Razem	-33 997	-13 997	-8 353	-6 754	-5 311	-13 596	-82 008

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiadała instrumentów finansowych o oprocentowaniu stałym. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie są narażone na ryzyko związane z wahaniami stóp procentowych.

37.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. W roku 2019 przychody denominowane w euro wyniosły w przeliczeniu na walutę sprawozdania 34 tysiące złotych co stanowi nieco ponad 0% obrotu (w roku 2018 34 tysiące złotych co stanowiło nieco ponad 0% obrotu).

Grupa osiąga przychody z tytułu realizacji kontraktów w Norwegii w koronach norweskich (NOK). Ze względu na fakt, że koszty są ponoszone również w koronach norweskich Spółka ocenia ryzyko walutowe jako niematerialne.

Grupa stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia. Poza tym Grupa podejmuje działania mające na celu minimalizowanie ryzyka walutowego poprzez podpisywanie umów z podwykonawcami, wyrażonych w walucie kontraktowej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa ze względu na znikomy udział sprzedaży w walucie obcej nie zabezpieczyła transakcji sprzedaży denominowanych w walutach obcych.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe wahania kursu euro przy założeniu niezmienności innych czynników.

	wartość bilansowa w EUR	wartość bilansowa w PLN po kursie wyceny bilansowej	wpływ na wynik finansowy brutto	
			wzrost 4%	spadek 4%
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019				
Środki pieniężne	115	490	20	-20
Należności	970	4 131	165	-165
Zobowiązania	94	400	-16	16
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018				
Środki pieniężne	2	8	0	0
Należności	210	903	36	-36
Zobowiązania	439	1 888	-75	75

37.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Grupy związane jest głównie z należnościami z tytułu dostaw i usług. Grupa zawiera transakcje przede wszystkim z jednostkami sektora publicznego – kontrahenci o wysokiej wiarygodności i weryfikowalnej zdolności kredytowej. Podstawowym odbiorcą usług są PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., a także jednostki samorządów terytorialnych. Dlatego też narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczące. Służby finansowe monitorują na bieżąco stan należności ograniczając ryzyko nieściągalności.

Grupa współpracuje z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności. Wolne środki pieniężne Grupa lokuje w kilku bankach ograniczając tym samym ryzyko dotyczące środków płynnych. Informacje o jakości kredytowej banków Grupa czerpie z niezależnej agencji ratingowej.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku blisko 75% środków pieniężnych utrzymywana jest na rachunkach jednego z banków (na 31 grudnia 2018 około 33%).

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe jest równa wartości bilansowej następujących instrumentów finansowych:

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe (wartość księgową)	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Środki pieniężne	200 855	33 942
Należności brutto*	647 788	321 396

* Pozycja zawiera: należności finansowe długoterminowe, należności z tytułu dostaw i usług brutto, pozostałe należności finansowe krótkoterminowe

Grupa stosuje model uproszczony kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług (bez względu na termin zapadalności). Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej dla należności od odbiorców Grupa wykorzystuje macierz rezerw oszacowaną w oparciu o historyczne poziomy spłacalności należności od kontrahentów. Za zdarzenie niewypłacalności („default”) Grupa uznaje brak wywiązania się ze zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności chyba, że Grupa dysponuje racjonalnymi i możliwymi do udokumentowania informacjami pozwalającymi wykazać, że właściwsze jest kryterium, zgodnie z którym do niewykonania zobowiązania dochodzi po upływie dłuższego

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

czasu. Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Oczekiwana strata kredytowa dla należności od odbiorców jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.

Ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe przedstawia poniższa tabela:

	Razem	Aktywa z tytułu umów z klientami	Należności z tytułu dostaw i usług			
			Bieżące	<30 dni	30-90 dni	>90 dni
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019						
Wartość brutto narażona na ryzyko	818 206	188 007	609 699	9 398	783	10 319
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	8 550	0	130	0	11	8 409
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018						
Wartość brutto narażona na ryzyko	597 550	288 574	298 948	159	725	9 144
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	9 064	0	135	137	739	8 053

37.4. Ryzyko koncentracji

Grupa realizuje kontrakty głównie dla jednostek sektora publicznego. Około 86% przychodów ze sprzedaży usług zrealizowanych w 2019 roku (87% w roku 2018) pochodziło z tytułu prac realizowanych na rzecz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Pozostała część sprzedaży dotyczyła robót wykonywanych na rzecz innych jednostek samorządowych. Tak duża koncentracja sprzedaży na rzecz jednego podmiotu powoduje ryzyko wystąpienia zatorów płatniczych w odniesieniu do kontraktów, które PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. finansuje ze środków własnych.

37.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy poprzez okresowe planowanie płynności. Grupa uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, umowy leasingu finansowego.

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

<i>31 grudnia 2019</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	1 360	58 485	51 399	16 139	127 383
Zobowiązania z tytułu leasingu	0	8 204	10 582	31 515	8 776	59 077
Długoterminowe zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	0	0	0	14 761	0	14 761
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	311 512	19 563	9 714	0	340 789
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	0	555	0	0	0	555
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	0	5 065	0	0	0	5 065
Inne zobowiązania	0	561	0	0	0	561
	0	327 257	88 630	107 389	24 915	548 191

<i>31 grudnia 2018</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	1 993	54 000	4 000	0	59 993
Zobowiązania z tytułu leasingu	0	3 543	10 044	34 034	14 322	61 943
Długoterminowe zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	0	0	0	13 756	0	13 756
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	244 703	21 842	8 051	0	274 596
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	0	48	0	0	0	48
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	0	4 880	0	0	0	4 880
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	0	759	0	0	0	759
Inne zobowiązania	0	0	0	121	0	121
	0	255 926	85 886	59 962	14 322	416 096

38. Instrumenty finansowe

38.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Według oceny jednostki dominującej wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

38.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku

	<i>Kategoria</i>	<i>Przychody / (koszty) z tytułu odsetek i prowizji</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Dyskonto</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>zgodnie z MSSF 9</i>							
Aktywa finansowe		405	-1 427	0	0	0	2 156	1 134
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Wycena według zamortyzowanego kosztu	69	-1 434	0	0	0	2 156	791
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wycena według wartości godziwej przez wynik finansowy	336	7	0	0	0	0	343
Zobowiązania finansowe		-7 642	0	-147	0	0	-32	-7 527
Kredyt w rachunku bieżącym	Wycena według zamortyzowanego kosztu	-4 098	0	0	0	0	0	-4 098
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	Wycena według zamortyzowanego kosztu	-3 544	0	-147	0	0	-32	-3 429
Razem		-7 237	-1 427	-147	0	0	2 124	-6 393

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	<i>Kategoria</i>	<i>Przychody / (koszty) z tytułu odsetek i prowizji</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Dyskonto</i>	<i>Razem</i>
	<i>zgodnie z MSSF 9</i>					
Aktywa finansowe		668	-779	-65	100	-76
Aktywa finansowe	Wycena według zamortyzowanego kosztu	0	0	0	100	100
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Wycena według zamortyzowanego kosztu	70	-779	-65	0	-774
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Wycena według wartości godziwej przez wynik finansowy	598	0	0	0	598
Zobowiązania finansowe		-3 087	0	0	157	-2 930
Kredyt w rachunku bieżącym	Wycena według zamortyzowanego kosztu	-1 026	0	0	0	-1 026
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	Wycena według zamortyzowanego kosztu	-2 061	0	0	157	-1 904
Razem		-2 419	-779	-65	257	-3 006

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

39. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie Grupie zdolności do kontynuowania działalności i realizowania przyjętej strategii z uwzględnieniem minimalizacji kosztu kapitału i maksymalizacji zwrotu dla akcjonariuszy. Zarządzanie kapitałem ma na celu również utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa dostosowuje strukturę finansową do swoich zamierzeń inwestycyjnych oraz uwzględnia aktualne warunki rynkowe. Obecnie głównym źródłem finansowania działalności są zaliczki udzielane przez Zamawiającego na realizację kontraktów. Dodatkowo, strategia Grupy przewiduje stopniową zamianę długu krótkoterminowego na finansowanie długoterminowe oraz że nowo pozyskiwane finansowanie kredytami będzie celowe dla potrzeb realizacji konkretnych umów o roboty budowlane i inwestycji.

Zgodnie z zawartymi umowami z instytucjami finansowymi, Spółka z Grupy zobowiązała się osiągnąć wskaźniki finansowe na określonym poziomie. W części umów wskaźnik kapitałowy liczony według danych za 2019 rok nie został osiągnięty na oczekiwanym przez instytucje finansowe poziomie. Spółka z Grupy zwróciła się do tych instytucji z wnioskiem o odstąpienie od zastosowania sankcji z tytułu niższego niż wskazano w umowie poziomu wskaźnika. Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego instytucje finansowe podjęły pozytywne decyzje w tym zakresie. W pozostałych przypadkach kowenanty finansowe znajdują się na poziomach wymaganych umowami finansowymi Spółki z Grupy.

Wskaźniki zadłużenia na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Pozostałe zobowiązania finansowe (długo i krótkoterminowe)	75 071	81 171
Obligacje długoterminowe	0	0
Oprocentowane kredyty i pożyczki	122 875	59 993
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	340 789	274 596
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	172 919	5 307
Zaliczki otrzymane na kontrakty	243 932	133 825
Pozostałe zobowiązania niefinansowe (długo i krótkoterminowe)	64 378	55 328
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty*	-200 855	-33 942
Zadłużenie netto	819 109	576 278
Kapitał własny	223 815	201 810
Kapitał i zadłużenie netto	1 042 924	778 088
Wskaźnik dźwigni	0,79	0,74

* W nocy 28 zaprezentowano jaka część z powyższych środków pieniężnych przeznaczona jest wyłącznie na realizację danych kontraktów budowlanych

Zarząd uważa obecny poziom zadłużenia za bezpieczny i nie widzi zagrożeń dla jego terminowej obsługi.

40. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku kształtowało się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2019*	Rok zakończony 31 grudnia 2018*
Zarząd Grupy	6	7
Administracja	118	107
Dział sprzedaży	0	0
Pion produkcji	611	518
Pozostali	0	0
Razem	735	632

*Członkowie Zarządu byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę do 30 czerwca 2017 r., natomiast od 1 lipca 2017 r. są zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych (Umowy o świadczenie usług zarządzania).

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 93
stanowią jego integralną część**

41. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu 31 grudnia 2019 roku miały miejsce następujące zdarzenia mogące mieć istotny wpływ na sytuację jednostki dominującej a pozostające bez wpływu na sprawozdanie za okres zakończony 31 grudnia 2019 roku:

<i>Data</i>	<i>Instytucja</i>	<i>Rodzaj dokumentu</i>	<i>Wartość zdarzenia w tysiącach</i>	<i>Opis</i>	<i>Nr raportu bieżącego</i>
13 stycznia 2020	POLKOL Sp. z o.o	Umowa z podwykonawcą	13,6 mln PLN	Zawarto umowę na wykonanie przez Podwykonawcę robót budowlanych	1/2020
5 lutego 2020	Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.	Zawarto Aneks do umowy ramowej, której przedmiotem jest udzielenie gwarancji kontraktowych w ramach limitu odnawialnego 53,75 mln zł.		Na mocy Aneksu termin udostępnienia limitu uległ wydłużeniu do 31 grudnia 2020. Pozostałe warunki współpracy w ramach ww. umowy nie uległy zmianom.	3/2020
14 lutego 2020	Elektrownia Ostrołęka Sp. z o.o.	Aktualizacja informacji		Jednostka dominująca otrzymała pismo zawierające polecenie zawieszenia przez Konsorcjum realizacji umowy. Okres zawieszenia obejmuje okres nie dłuższy niż 4 miesiące (termin realizacji przedmiotu ulegać będzie wydłużeniu o okres zawieszenia). Na dzień otrzymania pisma Konsorcjum nie poniosło istotnych nakładów z tytułu realizacji przedmiotu umowy.	5/2020
19 lutego 2020	KUKE S.A.	Zawarto Aneks do umowy generalnej o udzielenie ubezpieczeniowych gwarancji kontraktowych		Na mocy aneksu wysokość przyznanego limitu odnawialnego została podwyższona o 30 mln zł do kwoty 90 mln zł.	6/2020
21 lutego 2020	Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A.	Zawarto Aneks do umowy o współpracy w zakresie udzielenia gwarancji ubezpieczeniowych w ramach przyznanego limitu gwarancyjnego		Na mocy aneksu łączna kwota dostępnego w ramach Umowy limitu na gwarancje kontraktowe uległa zwiększeniu o 40 mln zł do kwoty 385 mln zł	7/2020
28 lutego 2020	TUIR Allianz Polska S.A.	Zwarto aneks do umowy o współpracy w zakresie udzielania gwarancji ubezpieczeniowych		Na mocy aneksu w okresie do 31 stycznia 2021 Spółka ma możliwość zlecenia wystawienia gwarancji kontraktowych w ramach bieżącej działalności Spółki na rzecz wskazanych przez Spółkę podmiotów	8/2020
13 marca 2020	<p>W związku z ujawnieniem w Polsce przypadków koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID-19, w dniu bilansowym oraz na datę sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa nie odnotowała bezpośredniego wpływu wirusa na jej działalność biznesową, sytuację finansową i wyniki ekonomiczne. W następstwie wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374), skutków jakie może wywołać koronawirus SARS-Cov-2 oraz podejmowanych przez władze działań, jednostka dominująca podjęła procedury kontraktowe oraz prawne informujące klientów, że z przyczyn niezależnych od Spółki, koronawirus SARS-Cov-2 może w istotnym stopniu wpłynąć na sposób realizacji przedmiotu umowy, a w szczególności na dotrzymanie terminów umownych, jak i spowodować powstanie nieprzewidzianych kosztów wykraczających poza złożoną ofertę. Jednocześnie Grupa podjęła działania prewencyjne oraz edukacyjne mające na celu ograniczenia ryzyka zarażenia poszczególnych osób. W ramach powyższych działań wprowadzono m.in. możliwość pracy poza miejscem stałego jej wykonywania (praca zdalna), obowiązek bezzwłocznego powiadomienia przełożonego o pobycie w kraju, w którym wystąpił przypadek zachorowania czy obowiązek bezzwłocznego powiadomienia lub zgłoszenia się do stacji sanitarno-epidemiologicznej w przypadku wystąpienia objawów wskazujących na możliwość zachorowania.</p>				

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

Załącznik 1. Działalność zaniechana

W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Torpol Norge AS podjęło uchwałę w przedmiocie otwarcia procesu likwidacji Spółki. Proces likwidacji obejmował zakończenie bieżącej działalności Spółki poprzez wypełnienie wszystkich zobowiązań przy równoległym uzyskaniu środków finansowych poprzez ściąganie wszystkich należności i upłynnienie majątku Spółki w drodze sprzedaży. W dniu 15 listopada 2019 roku Spółka została zlikwidowana.

Wyniki finansowe Spółki Torpol Norge AS przedstawiają się w sposób następujący:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przychody	70	-565
Koszty	538	19 332
Strata z działalności operacyjnej	-468	-19 897
Przychody/ koszty finansowe netto	25	-392
Strata przed opodatkowaniem	-443	-20 289
Strata z przeszacowania wartości do wartości godziwej minus koszty zbycia	0	0
Strata przed opodatkowaniem na działalności zaniechanej	-443	-20 289
Podatek dochodowy	0	0
Strata netto przypisana działalności zaniechanej	<u>-443</u>	<u>-20 289</u>

Główne klasy aktywów i zobowiązań Torpol Norge AS wycenione według wartości bilansowej na dzień 31 grudnia 2019 i 31 grudnia 2018 roku przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2019</i>	<i>31 grudnia 2018</i>
Aktywa		
Aktywa niematerialne	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	0	2 016
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	0	0
Należności z tytułu dostaw i usług	0	227
Środki pieniężne	0	344
Zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	6 828
Zobowiązania z tytułu podatków	0	286
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	0	562
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	0	0
Kredyty i pożyczki oraz inne zobowiązania finansowe*	0	29 616
Rozliczenia międzyokresowe w pasywach	0	561
Zobowiązania netto przypisane działalności zaniechanej	<u>0</u>	<u>37 853</u>

* zobowiązanie wynika z pożyczki udzielonej przez jednostkę dominującą oraz ze spłaty gwarantowanego kredytu przez jednostkę dominującą

GRUPA TORPOL S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku
(w tysiącach złotych)

Przepływy środków pieniężnych netto Torpol Norge As przedstawiają się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2019</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2018</i>
Przepływy z działalności operacyjnej	-	-7 591
Przepływy z działalności inwestycyjnej	-	-111
Przepływy z działalności finansowej	-	5 937
Wpływy/ (wypływy) środków pieniężnych netto	-	-1 765

Na dzień 31 grudnia 2018 roku żadne należności z tytułu dostaw i usług wyodrębnione w ramach działalności zaniechanej nie zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem.

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2018 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne.

	<i>Razem</i>	<i>Bieżące</i>	<i>< 30 dni</i>	<i>Przeterminowane, lecz ściągalne</i>			
				<i>30-90 dni</i>	<i>90-180 dni</i>	<i>180-360 dni</i>	<i>>360 dni</i>
31 grudnia 2018	228	145	14	0	0	69	0

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2018</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesiący</i>	<i>Od 3 do 12 miesiący</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	848	0	0	0	848
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	0	1 050	1 108	0	0	2 158
	<u>0</u>	<u>1 898</u>	<u>1 108</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3 006</u>

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 93 stanowią jego integralną część

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura Rachunkowości

Poznań, dnia 13 marca 2020 roku